

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
OSTANOVljena 1. OKTOBRA
1951 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 4-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
OO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK. KATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1951 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S »BORBO«

Ameriško posredovanje

New York, 17. febr. (Reuter-AP). Stalni ameriški delegat v OZN Cabot Lodge je bil sinoči pri generalnem sekretarju OZN Hammarskjöldu in ga obvestil o razgovorih s predsednikom Eisenhowerjem. Minister Dulles in Cabot Lodge sta se namreč včeraj v Thomasvillu sestala s predsednikom Eisenhowerjem. Razgovarjali so se predvsem o zavlačevanju umika izraelskih čet s Sinaja.

Dulles pa se je sinoči sestel z izraelskim veleposlanikom in stalnim delegatom Izraela v OZN Aba Ebanom. Govorila sta znova o umiku izraelskih čet iz Gaze in s področja Akabskega zaliva. Danes sta se spet sestala.

Sejo Generalne skupščine OZN, ki je bila sklicana za jutri, so preložili do torka popoldne. Kakor sodijo, bo nadaljevala razpravo o položaju na Blaznem vzhodu.

Nov načrt priprav

za ustanovitev sklada OZN v pomoč gospodarsko nerazvitim deželam

New York, 17. febr. (Tanjug). Nad 40 delegacij, med njimi tudi jugoslovanska, je predložilo ekonomsko-financišni odboru Generalne skupščine OZN novi revidirani osnutek resolucije o nadaljnjem prizadevanju za ustanovitev posebnega sklada OZN namenjenega za gospodarski razvoj nezadostno razvitih dežel. V prvotnem besedilu resolucije je bilo rečeno, da bodo sestavili statut sklada. V revidiranem besedilu pa so ta del izpustili in ga zamenjali z zahtevami, da je treba določiti pravne okvire statuta. Resolucija razen tega določa, naj bi pripravili načrt in pro-

Veleposlanik Bebler v Tunisu

Pariz, 17. febr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Franciji dr. Aleš Bebler, ki je bil nedavno imenovan tudi za poslanika v Tuniziji, je danes odpotoval v tuniško glavno mesto, kamor je prišel danes popoldne. Spremlja ga prvi sekretar veleposlanništva Streten Ilić. Dr. Bebler bo v tork izročil predsedniku tuniške države Beju Laminu akreditivna pisma.

Tunizija, ki je bila od leta 1881 pod francoskim protektoratom, si je lani na podlagi pogodbe s Francijo pridobila državno neodvisnost. Postala je članica OZN in začela urejati diplomatske odnose z ostalimi v OZN vključenimi deželami. Jugoslavija je bila med prvimi deželami, ki je navezala diplomatske stike z njo.

ODKLONILNO STALIŠČE

Bonna nasproti Bulganinovim predlogom

ki mu pa Adenauer spričo bližnjih volitev noče dati prehudega poudarka

Bonn, 17. febr. (Tanjug). Čeprav po seji vlade v petek zvečer, na kateri so med drugim proučili poslanico ministrskega predsednika Bulganina kanclerju Adenauerju, niso objavili uradnega poročila, sklepajo iz izjav vodilnih zahodnonemških politikov, da v vladi samj še niso vskladili vseh gledišč v zvezi s to poslanico. Zunanji minister Brentano je sinoči na nekem predvolilnem sestanku izjavil, da je Bulganinova poslanica »absolutno nezadovoljiva«, ker v glavnih vprašanjih odnosov med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo, to se pravi, v vprašanju združitve Nemčije, ne pomeni nič novega. Vezi zvezne

republike z Zahodom še nikoli niso bile tako trdne, kakor zdaj in zato so »nesmiselni« in prazni vsi poskusi, da bi Zahodno Nemčijo ločili od njenih zaveznikov. V Bonnu pripominjajo, da je Brentano poudaril samo tiste elemente Bulganinove poslanice, ki jih ima vlada za negativne, ne da bi se sploh dotaknil tistih točk, ki jih je Adenauer označil za možno izhodišče razgovorov med obema deželama. Po Brentanovem mnenju Bonn ne sme dopustiti nobe-nega dvoma o svoji povezanosti z Zahodom, hkrati pa mora nadaljevati svojo dosedanja »odloč-nost« nasproti Sovjetski zvezi. Takšna politika bi zagotovila Zahodni Nemčiji večje možnosti koncesij v vprašanju združitve dežele.

Kancler Adenauer, ki je v ostalem enakih misli, pa meni, da bi lahko zaostriše nasproti Sovjetski zvezi trenutno neugodno vplivala na politično življenje dežele, predvsem na koristi vladnih strank v predvolilni kampanji. V bonnskih političnih krogih pravijo, da bo kancler kmalu odgovoril na Bulganinovo poslanico, morda že sredi prihodnjega tedna, ko se bo nemški velepo-

slanik v SZ Haas vrnil v Moskvo. Brentano je sinoči napovedal, da bodo v odgovoru Bonna izraženi zahodnonemški predlogi v zvezi z združitvijo Nemčije.

Kmečke delovne zadruga

bodo na Poljskem deležne posebne pomoči in zaščite

Variava, 17. febr. (Tanjug). Poljski Državni svet je poslal vsem vojskovodnim ljudskim odborom pismo, v katerem jih poziva, naj vsestransko pomagajo kmečkim delovnim zadrugam. Državni svet opozarja na to, da je treba ustvariti pogoje za uspešno gospodarjenje že delujočih in na novo ustanovljenih kmečkih delovnih zadrug. V tem smislu poudarja, da so ljudski odbori dolžni zagotoviti zadrugam prednost v uporabi zemlje iz državnega zemljiškega sklada, olajšati zadrugam preskrbo z gradivom in jim pomagati, da dobe razne kredite in da se bolj razvijejo pobudo zadrugnikov za okrajne in vojskovske zveze delovnih zadrug. Državni svet se obrača tudi na državno tožilstvo in na civilno

milico ter poudarja njuno dolžnost, da branita zadruga in zadrugnike pred različnimi sovražniki in razdiralnimi elementi. ki kradejo zadrugo imovino, protizakonito zasedajo zadrugo zemljo in napadajo člane zadrug. V nekaterih krajih se takšni primeri zadnje čase množijo.

To pismo poljskega Državnega sveta naj zagotovi nove smernice v razvoju zadrugništva po osmem plenumu CK ZDPP in razpušča-nju tistih delovnih zadrug, ki niso imele perspektive za razvoj. Cilj sedanjih naporov na tem področju je okrepiti zdrave delovne zadruga in ustvariti pogo-je, da se bodo čimbolj razvile in s svojim zgledom omogočile nadaljnji razvoj zadrugništva na Poljskem.

Protislovja v Britaniji

glede umika Izraelcev iz Egipta

Interesi za obnovo britanskega vpliva v arabskem svetu se križajo s simpatijami za zaveznika v napadu na Egipt

London, 17. febr. (Tanjug). — Zakrknjena politika Izraela v sporu z OZN o umiku čet z egip-

Izrael se še upira

Tel Aviv, 17. febr. (AFP). Po današnji seji izraelske vlade so objavili poročilo, ki pravi, da je vlada proučila razvoj mednarodnih dogodkov v zadnjih dneh in da bo predsednik vlade prihodnji teden poročal o njem v parlamentu. Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da navodila, ki jih je poslala vlada izraelskemu delegatu v OZN, kažejo, da se izraelsko stališče glede umika iz Gaze in z egiptovskega dela Akabskega zaliva ni spremenilo.

tovskega ozemlja znatno ovira neposredne cilje angleške politike na Srednjem vzhodu, ki je zdaj zainteresirana predvsem na plovbi po Sueskem prekopu in na obnovi naftovoda v Siriji. Čeprav je konservativna večina angleškega parlamenta prikrilo za podporo vsem izraelskim zahtevam, je angleška delegacija v OZN glasovala za resolucije Generalne skupščine, ki pozivajo na brezpogojni umik izraelskih čet, ker Velika Britanija nima druge možnosti, da bi vplivala na razvoj na Blaznem in Srednjem vzhodu in si s potrpežljivim prizadevanjem spet pridobila izgubljeni vpliv v arabskem svetu. Hkrati je začela pogajanja z Jordanijo o razveljavitvi zavezniške pogodbe in je brez ugovora sprejela gledišča jordanske vlade. Sad razgovorov je bil »pri-jateljstva opustitev pogodbe«, s tem pa tudi poravnava enega izmed sporov Velike Britanije z arabskimi deželami. Upanje na stabilizacijo razmer na Blaznem in Srednjem vzhodu bi bilo s stališča angleške zunanje politike mnogo večje, če bi se izraelske čete čimprej umaknile za demarkacijsko črto z Egiptom.

Na drugi strani so izraelske zahteve v Veliki Britaniji naletele na podporo in razumevanje in na zagovornike v vladi in opoziciji. Ze v decembru je vlada formalno predlagala, naj bi prišlo področje Gaze pod kontrolo OZN, češ da ta del Palestine nikoli ni bil v okviru egiptovske države. Kot splošno načelo je to še zmerom uradna angleška politika. Vodja opozicije Gaitskell je konec tedna izrazil mnenje, naj bi Gazo za začetek gospodarsko povezali z Egiptom in z Izraelom. Govornik opozicije za zunanje politične vprašanja Bevan pa je prej v parlamentu rekel, da »ne zadostuje samo vztrajati na umiku izraelskih čet in čakati, kaj bo ukrenil

Egipt. Zunanji minister Selwyn Lloyd je takoj potrdil, da je to tudi vladno stališče.

Ta dogodek v parlamentu so razlagali tako, da je britanska vlada sklenila, da ne bo glasovala za sankcije proti Izraelu, »ker razprava še ni končana, Izrael pa še ni določil svojega dokončnega stališča«. London pa je daleč od tega, da bi se strinjal z vsemi pogoji izraelske vlade, še manj pa, da bi jih javno podprl. Sledila ni ne dvoumna izjava angleške vlade, da se ne bo pridružila sankcijam, ne dvoumna podpora Izraelu v vprašanju umika.

Stališče Velike Britanije v OZN bo po mnenju londonskih političnih krogov tudi v prihodnje pogojno odvisno od obravnavanja Suez in naftovoda v Siriji, od smeri ameriške zunanje politike in od dolgoročnega načrta, po katerem bi Velika Britanija spet obnovila svoj vpliv v arabskem svetu. Pri tem angleški krogi žele, da bi si Izrael zagotovil vse prednosti, ki jih lahko črpa iz sedanjega položaja, toda samo do tiste meje, do katere lahko računa na popustljivost arabskih dežel.

TRENJANA ZAHODU

zaradi skupnega trga in proste cone dežel OEEC

V glavnem naj bi ta teden uredili vprašanja o izenačenju socialnih bremen, zaščiti cen kmetijskih pridelkov in vključitvi francoskih kolonialnih področij — Interesi in skrbi italijanske vlade

Pariz, 17. febr. (Tanjug). Vodje delegacije šestih dežel »Male Evrope« so se sestali danes v Parizu, da bi poiskali kompromisno ureditev preostalih spornih vprašanj v zvezi z dvema načrtoma o evropski združitvi. Zunanji ministri Francije, Zahodne Nemčije, Italije, Belgije, Nizozemske in Luksemburške se bodo sestali še jutri v Parizu, da parafirajo načrte o ustanovitvi skupnega zahodnoevropskega trga in Evroatoma. Najvažnejše sporno vprašanje, namreč vprašanje lastništva jedrskih snovi v okviru Evroatoma in vključitve francoskih posesti v skupni trg, pa bodo proučili predsedniki vlad šestih dežel na sestanku v tork.

Tako se bližajo razgovori o skupnem trgu in Evroatomu zaključni fazi. Toda politični krogi v Parizu poudarjajo, da še zmerom niso razčiščene možnosti, kako bi ta načrt uresničili. Francoska skupščina namreč zahteva za ratifikacijo bodočih pogodb o skupnem trgu, naj bi prej vskladili socialno in državno zakonodajo ter zaščitili visoke cene kmetijskih pridelkov Francije. Vprašanje vključitve francoskih prekomorskih posesti pa bodo obravnavali predsedniki vlad šestih dežel posebej. Toda v zahodnonemških krogih v Parizu poudarjajo, da tako važnega vprašanja ne bo moč urediti v enem dnevu.

Nova trenja med šestimi deželami so nastala prejšnji teden, ko je svet ministrov gospodarskih resorov Evropske organizacije za gospodarsko sodelovanje (OEEC) obravnaval angleški predlog za sklenitev pogodbe o coni svobod-

V zvezi s pomočjo Mednarodnega RK beguncem iz Madžarske se mudil v Beogradu g. Hančev, direktor Lige društev RK. Na sliki g. Hančev (drugi z leve) v razgovoru s predstavniki našega RK

Slovenščina na sodiščih

na Koroškem in Štajerskem ter hrvaščina na Gradiščanskem

Dunaj, 17. februarja. (Tanjug). Vladna »Wiener Zeitung« in glasilo avstrijskih socialistov »Arbeiter Zeitung« poročata, da je vrhovno sodišče Avstrije sprejelo odlok, s katerim se je v načelu izreklo za uporabo hrvaščine oziroma slovenščine pred sodiščem, in sicer na podlagi čl. 7 državne pogodbe o upravnih in sodnih okrajih Gradiščanske, Koroške in Štajerske, kjer živi hrvaško oziroma slovensko ali mešano prebivalstvo.

Odlok vrhovnega sodišča poudarja, da imajo avstrijski državljani, ki pripadajo slovenski oziroma hrvaški narodnosti skupini, pravico, da govornijo pred sodiščem v slovenščini oziroma hrvaščini brez tolmača.

ne trgovine za industrijske izdelke na področju bodočih članic skupnega trga in ostalih članic OEEC. Usoda teh načrtov je večinoma odvisna od sestanka predsednikov vlad šestih dežel.

Italijo bosta na teh razgovorih zastopala ministrski predsednik Segni in zunanji minister Martino. Rimska vlada pričakuje, da bo lahko imela Italija od združitve trgov in Evroatoma znatno gospodarsko korist. V Italiji pričakujejo dotok tujega investicijskega kapitala, ki je v sedanjem trenutku deželi hudo potreben, ker je že videti težnje, da bi ZDA skržile svoje investicije, posojala in pomoč Italiji. Na drugi strani bo združitve evropskega trga pripomogla k ureditvi vprašanja

Izločitev francoskih uslužbencev

iz upravnega aparata Tunizije

Pogajanja o vojaških, gospodarskih in finančnih vprašanjih se bodo še nadaljevala

Tunis, 17. febr. (Reuter). Tu so bili sinoči zaključeni franco-sko-tuniški razgovori, ki so trajali štiri dni, ko se je tu mudil državni sekretar v francoskem zunanjem ministru Maurice Faure. V skupnem komunikatu o sporazumu, ki so ga dosegli na področju administrativnega sodelovanja, je rečeno, da bodo s 1. aprilom t. l. vsi francoski uslužbenci v tuniški administraciji prešli pod francosko pristojnost in zanje ne bo več veljala tuniška jurisdikcija. Tuniška vlada bo potem ponudila francoskim uslužbencem, naj bi sklenili pogodbe za delo v tuniški administraciji. Tisti uslužbenci, ki pogodbe ne bodo podpisali oziroma ne bodo sprejeli pogojev pogodbe, bodo lahko prešli v francosko administracijo. V komunikatu je med drugim rečeno, da so v razgovorih dosegli načelno soglasje o vprašanju sodstva. Razgovori se bodo pozneje nadaljevali glede nekaterih vojaških, ekonom-

skih in finančnih vprašanj. O osnutku sporazuma o sodstvu niso objavili nobenih podrobnosti. Za sedaj delajo francoski sodniki v mešanih sodiščih, ki se ukvarjajo s primeri, v katere so zapleteni Francozi. Po tuniški uredbi, objavljeni konec lanskega leta, lahko sodišča v Tuniziji sodijo v kazenskih sporih ne glede na to, ali gre za Tunizijca ali za Francoze.

Pariz, 17. febr. (Tanjug). Maurice Faure se je danes po razgovorih v Tunisu vrnil v Pariz. »Jasno je, da v nekaj dneh nismo mogli doseči sporazuma o vseh vprašanjih,« je rekel Faure ob svoji vrnitvi. Tukajšnji krogi poudarjajo, da je ureditev vprašanja francoskih uslužbencev prvi korak k normalizaciji odnosov med obema deželama. Umik francoske vojske, kakor tudi večja francoska gospodarska in finančna pomoč Tuniziji pa sta še nadalje vprašanja, ki najbolj ovirata tesnejše medsebojno sodelovanje.

Po določbah nove konvencije bo s 1. aprilom francoski vladi na razpolago okrog 35.000 francoskih administrativnih uslužbencev iz Tunizije, povečini zaposlenih na železnicah in poštah. Tuniška vlada bo potem z zasebnimi sporazumi sklepala kolektivne pogodbe s tistimi uslužbenci, ki jih tuniška administracija nujno potrebuje. Francija je doslej zahtevala, da morajo vsi uslužbenci čimprej odpotovati iz Tunizije, češ da njihova osebnostna varnost ni dovolj zagotovljena.

VREMENSKA NAPOVED

za ponedeljek, 18. februarja
Po prehodnih razjasnitvah ponovno naraščajoča oblačnost in pozneje v zahodni Sloveniji nekaj padavin. Temperatura se bo v Primorju še dvignila, v ostalih predelih brez večjih sprememb.
Stanje vremena: Nad Pirenejskim polotokom se je razvilo področje napolotokom se je razvilo področje nizkega zračnega pritiska, ki se še počasi bodo jutri našli kraji na meji med toplim sredozemskim zrakom in zrakom, ki se v visinah zadržuje nad srednjo Evropo.

PREDHODNI PODATKI ZAVODA ZA STATISTIKO

Narodni dohodek lani za 45 milijard večji kakor predlamskim

Beograd, 17. febr. (Tanjug). — Zvezni zavod za statistiko je objavil predhodne podatke o narodnem dohodku v lanskem letu. Znašal je 1.443.000.000.000 ali 45 milijard več kakor predlamskim. Leta 1954 je znašal naš narodni dohodek 1.162.000.000.000 dinarjev. V primerjavi s predlamskim letom je dohodek v industriji in rudarstvu narasel za 72 milijard, v kmetijstvu pa je zaradi izrazito slabih donosov padel za 30 milijard dinarjev. Dohodek v industriji je znašal lani 680 milijard, v vseh ostalih dejavnostih pa 763 milijard dinarjev. Delež kmetij-

stva s 321 milijardami je torej razmeroma majhen. Dohodek v prometu je bil lani za 13 milijard večji od predlamskega, v trgovini in gostinstvu za 7, v gozdarstvu pa za 5 milijard dinarjev, vtem ko je bil v gradbeništvu za 22 milijard manjši. V obrti je ostal lani na ravni iz predlamskega leta in je znašal 74 milijard. V Sloveniji je znašal narodni dohodek 245 milijard. Narodni dohodek za lansko leto je preračunan po tekočih tržnih cenah, všteti davek na promet.

Kooperacija v elektroindustriji

Združenje jugoslovanske elektroindustrije pripravila ustanovitev še ene kooperacijske skupnosti za proizvodnjo električnih aparatov, ki jih uporabljajo v gospodinjstvu. Ta skupnost bi povezovala delo tovarne »Obod« iz Cetinja, podjetja »Cer« iz Čačka in »Proleter« iz Beograda. Sedanji skupnosti »Maris« v Mariboru in »Eka« v Zagrebu sodelujeta v proizvodnji električnih aparatov za gospodinjstvo z AEG in Siemensom

Posveti delavskih svetov v občinah

V posameznih občinah so odbori SZDL začeli sklicevati posvete delavskih svetov. V občinah Kranj in Radovljica so proti koncu lanskega leta ustanovili tako imenovane stalne konference delavskih svetov industrijskih podjetij. V kranjski občini pa je prišlo do predloga statuta stalne konference delavskih svetov. To je bil tudi povod, da je ponovno oživela razprava o vlogi posvetovanj delavskih svetov, o tem, ali so le-umestne ali ne.

Do ustanovitve takih posvetov v občinah je prišlo iz težnj po najkrajšem razvijanju organov delavskega samoupravljanja, ki je začelo stagnirati. Nekatera politična organizacija so smatrala, da so vzroki stagnacije predvsem subjektivni in da bodo to stagnacijo premagali v prvi vrsti s tem, da bodo pospešile razvijanje organizacijskih oblik dela organov delavskega upravljanja. Prav gotovo je, da je taka pomoč političnih organizacij organov delavskega upravljanja koristna in tudi nujna ter jo kaže še krečiti, ne sme pa ostati samo pri tem enostranskem delu. Ni moremo si namreč zapirati oči pred tem, da so poglavitni vzroki tendence po stagniranju delavskega samoupravljanja predvsem v materialni osnovi samoupravljanja, ki je postala preozka. Zlasti podjetjem puščamo v upravljanju tako malo sredstev, da se delavski sveti ne morejo uveljavljati in bistveno vplivati s svojimi pobudami na reševanje poglavitnih ekonomskih vprašanj. Tako politiko so nam seveda vsiljevali objektivni pogoji, ker smo v prejšnjih letih potrebovali sredstva za industrializacijo, s čimer smo ustvarjali nujne temelje za gospodarski razvoj. Jasno pa je, da tako ne moremo nadaljevati v nedogled, ker bi to povzročilo veliko gospodarsko škodo in nadaljnjo stagnacijo samoupravljanja.

Delavski sveti se pritožujejo tudi zoper to, da je sklade za samostojno razpolaganje podjetij začel deliti predpis za predpisom, tako da delavski sveti razmeroma zelo malo razpolagajo s temi skladi, ki na ta način izgubljajo svojo prvotno vlogo.

»Ti skladi so omnibus, v katerem so skoraj vse prostore že zasedli predpisi,« je ondan v prispevku povedal nek direktor. Tako odrejanje s predpisi, kakor je v primeru teh skladov, predstavlja v bistvu nezaupanje v organe samoupravljanja in povzroča, da se organi delavskega upravljanja pasivizirajo.

Tako je z materialno osnovo samoupravljanja. Zato organi delavskega upravljanja z veseljem pozdravljajo bližnje prve pomembnejše ukrepe (predvidena nova delitev dohodka, plačni sistem), ki bodo razširili materialno osnovo samoupravljanja, ki bodo te organe bolj mobilizirali ter odprli nova pota za vzpodbudnejše reševanje poglavitnih ekonomskih problemov (n. pr. proizvodnosti dela itd.).

Prav tako kot precejevanje organizacijskih oblik, bi bila škodljiva tudi druga skrajnost, namreč ta, da bi čakali križem rok na to, kdaj bodo predvideni ukrepi sami začeli porajati rezultate. To odpiranje novih ekonomskih poti naj nas mobilizira za sistematično proučevanje in reševanje problemov, ki se bodo ob tem nujno pojavljali in terjali rešitev. Na-

loga političnih organizacij je, da ohranjajo in krepijo aktiven odnos neposrednih proizvajalcev oziroma organov samoupravljanja do problemov in da vplivajo na ustrezno izkoriščanje že obstoječih možnosti.

Tako n. pr. lahko iščemo enega izmed vzrokov za težnje po formiranju stalnih konferenc delavskih svetov na Gorenjskem tudi v tem, da delavski sveti čutijo, da so prepuščeni in glavnem sami sebi; od posvetovanj pa pričakujejo izmenjavo izkušenj. Vsaj razvitejši organi delav. upravljanja čutijo tudi to, da ne smejo več ostajati v tovarniških ograjah, marveč da se morajo uveljavljati v življenju celotne komunne, ker je le na ta način možno uspešno urejati probleme, ki vplivajo tudi na gospodarjenje v podjetjih (lokalni standard itd.). Ob tem se pojavlja, denimo, vprašanje zborov proizvajalcev. Le-ti ne uspevajo uspešno opravljati vloge usmerjevalcev in vsklajevalcev dejavnosti organov delavskega upravljanja, predvsem zato ne, ker so preobremenjeni s tekočim delom, ki jim ga nalagajo predpisi. Stiki odbornikov zborov proizvajalcev s kolektivem so tako borni, da v marsikaterem podjetju sploh ne vedo več, koga so izvolili v ta zbor. Delo zborov proizvajalcev bo treba torej izpopolniti. Nekateri smatrajo, da so nujni zbori proizvajalcev tudi v vseh občinah, ki naj bi opravljali med drugim tudi vlogo sedanjih posvetovanj, vendar se mnenja glede tega v občinah še dokaj križajo.

Ze v sedanjem času pa se zelo različno nakazuje naloga po sinhronizaciji organa samoupravljanja v komuni. Občinski ljudski odbor, ki je osrednji organ komunne, bi se moral — zlasti po svojih svetih — začeti bolj kot doslej opirati na organe samoupravljanja in združevati dejavnost vseh teh organov na svojem področju v harmonično celoto. Ta potreba organsko raste od spodaj navzgor, iz organov samoupravljanja.

Ce se povrtno k posvetom delavskih svetov v občinah, bi lahko rekli, da so ti posveti lahko dokaj koristni, ker omogočajo posredovanje izkušenj, da se delavski sveti seznanjajo s kompleksno problematiko komunne in skupnosti; tako bodo delavski sveti tudi probleme podjetij začeli obravnavati s stališča širših družbenih koristi. Vsekakor pa bo treba odločitev o umestnosti ali neumestnosti takih posvetov še prepustiti praksi, ki je za zdaj še razmeroma skromna. Če bo praksa pokazala, da so ti posveti koristni, bo izluščila tudi vsebinske oblike njihovega dela, dolžnost političnih organizacij pa je, da jih ne prepuščata same sebi, marveč da že od vsega začetka skrbno spremljajo in proučujejo njihovo prakso.

Nedvomno pa že ob začetku dela teh posvetov lahko ugotovimo, da ni pravilno uklepati teh posvetovanj v kakršnekoli šablone ali pa jih s statuti spreminjati celo v nekakšne nove, dodatne družbeno-upravne organe v komunah. Takšno ukalupljanje odkriva med drugim tudi negativne — čeprav bržkone le podzavestne — težnje, da bi ohranjali zastarele metode vodenja ter uravnilovsko obravnavanje oziroma reševanje problematike v podjetjih, kar bi vsekakor škodovalo utiranju novih poti v našem gospodarstvu.

Miro Zakrajšek.

IZ PROBLEMATIKE NASE INDUSTRIJE

Nekaj vzrokov nizke storilnosti

Sedanji plačni sistem ne spodbuja delavcev

Beograd, 17. febr. (Tanjug) — Proizvodnja naše industrije je narasla po vojni približno dvojnopolkratno, delovna storilnost pa se je povečala samo neznatno. Vzrokov nizke storilnosti je mnogo. Slaba organizacija proizvodnje, pomanjkanje tehnične dokumentacije in standardov za polfabrikante in izdelke, nezadostno število inženirjev, tehnikov in drugih strokovnjakov, kakortudi veliko število nekvalficiranih delavcev, to so nekateri činitelji, ki otežujejo sodobno organizacijo proizvodnje in povečanje storilnosti.

V razpravah o perspektivnem načrtu razvoja naše industrije so strokovnjaki izrazili mnenje, da sedanji plačni sistem ne spodbuja delavcev in uslužbencev, da bi svoje strokovno znanje izpopolnili. Med činitelji, ki zavirajo povečanje storilnosti, so tudi pomanjkljivosti v gospodarskih instrumentih. Razen tega tovarni ne spodbujamo dovolj, da bi proizvodnjo mehanizirali. Neka anketa je pokazala, da je narasla storilnost od leta 1953 do leta 1956 samo za 4%. Najbolj je narasla v panogah, v katere smo največ investirali za novo proizvodnjo, namreč v elektrogospodarstvu, črni metalurgiji, premogovnikih, v barvni metalurgiji ter v kemijski in papirni industriji. Anketa je tudi pokazala, da sta izpopolnitev mehanizacije in zboljšanje tehnološkega procesa v nekaterih tovarnah znatno vplivala na povečanje storilnosti. Toda takšnih tovarnih je malo in njihov vpliv na vso industrijo je neznaten.

Strokovnjaki menijo, da bi se število delovne sile v naši industriji skrčilo, če bi bolj organizirali tehnološki proces in opremili tovarne s sodobnejšimi tehničnimi napravami, da bi se storilnost znatno povečala. Čeprav se je storilnost v naših premogovnikih

buja delavcev in uslužbencev, da bi svoje strokovno znanje izpopolnili. Med činitelji, ki zavirajo povečanje storilnosti, so tudi pomanjkljivosti v gospodarskih instrumentih. Razen tega tovarni ne spodbujamo dovolj, da bi proizvodnjo mehanizirali. Neka anketa je pokazala, da je narasla storilnost od leta 1953 do leta 1956 samo za 4%. Najbolj je narasla v panogah, v katere smo največ investirali za novo proizvodnjo, namreč v elektrogospodarstvu, črni metalurgiji, premogovnikih, v barvni metalurgiji ter v kemijski in papirni industriji. Anketa je tudi pokazala, da sta izpopolnitev mehanizacije in zboljšanje tehnološkega procesa v nekaterih tovarnah znatno vplivala na povečanje storilnosti. Toda takšnih tovarnih je malo in njihov vpliv na vso industrijo je neznaten.

Strokovnjaki menijo, da bi se število delovne sile v naši industriji skrčilo, če bi bolj organizirali tehnološki proces in opremili tovarne s sodobnejšimi tehničnimi napravami, da bi se storilnost znatno povečala. Čeprav se je storilnost v naših premogovnikih

Na Gorenjskem se pripravljajo na kongres delavskih svetov

Organi delavskega samoupravljanja in politične organizacije v kranjskem okraju so se že začeli pripravljati na kongres delavskih svetov, ki bo od 25. do 27. junija letos v Beogradu.

V kranjski občini bodo med pripravami na kongres proučili vprašanje materialne osnove delavskega samoupravljanja. Organi delavskega upravljanja v jesenski Železarni bodo analizirali delo grupnih oziroma obratnih delavskih svetov; v drugih gorenjskih podjetjih namreč nimajo še nikjer obratnih delavskih svetov. V blejski občini bodo proučili specifične probleme delavskega samoupravljanja v gostinstvu, v Trzinu dejavnost in izkušnje komisij kot pomožnih organov delavskih svetov in upravnih odborov, v Radovljici, kjer so (podobno kot v Kranju) jeseni osnovali stalno konferenco delavskih svetov industrijskih podjetij, pa bodo proučili problematiko teh posvetovanj delavskih svetov v občini. S temi in podobnimi analizami bodo politične organizacije in organi delavskega uprav-

ljanja iz kranjskega okraja (v katerem je samoupravljanje razmeroma dokaj razvito) nedvomno prispevali dragocene izkušnje k plodnejšemu delu kongresa.

Mojstri celuloidnega traku so se razšli

Včeraj se je v Ljubljani končal tretji kongres Zveze filmskih delavcev Jugoslavije. Potem ko je Protzdanovič poročal o obisku delegacije filmskih delavcev pri predsedniku Ljudske skupščine LRS tov. Mihi Marinku, je Vatroslav Mimica predložil kongresno resolucijo.

Uspehi, ki jih v zadnjem času doživlja naša kinematografija doma in tudi v svetu, kažejo, da se vedno bolj zmanjšujejo razlike v kvaliteti z državami, ki imajo v sedmi umetnosti veliko večje tradicije. Zakon o filmu predstavlja pomemben korak naprej v oblikovanju organizacijske strukture filmske proizvodnje. V tematski se je treba orientirati na sodobne teme iz našega življenja in organizirano sestavljati jugoslovanski filmski repertoar. Nadaljevati je treba z izpopolnjevanjem naših kadrov in že v krali vsak diletantizem zatreti. Treba je omogočiti, da pride tudi naš dokumentarni film do večjega kroga gledalcev, saj to po svoji kvaliteti vsekakor zasluži. Zato pa je potrebno, pravilen odnos producentov in distribucije do kratkega

v primerjavi z letom 1939 povečala za 33%, je vendar spričo nizke stopnje mehanizacije še nizka. Tudi naše železarne in barvna metalurgija bi lahko povečale storilnost, če bi zmanjšale število zaposlenih delavcev samo za 9%. S povečanjem mehanizacije in bolj sodobno proizvodnjo bi lahko znatno zmanjšali število nekvalficirane delovne sile in povečali storilnost.

Da bomo dosegli v industrijski proizvodnji večje uspehe in da se bo storilnost povečala, je treba organizirati industrijsko proizvodnjo na sodobnejši način ter urediti vprašanje šolanja visokokvalificiranih in kvalificiranih kadrov.

Nove transportne in potniške ladje

Ladjedelnica »Split« bo letos zgradila za naš pomorski promet pet velikih ladij, tri transportne in dve potniški. Jadranska linijska plovba bo dogradila za reško podjetje dva tramperja s po 1200 ton nosilnosti, za dubrovaško Atlantsko plovbo pa prvi motorni tramper iz serije treh tramperjev, ki jih je naročila Atlantska plovba. Iz ladjedelnice bosta letos zapluli na svojo prvo vožnjo tudi naši največji potniški ladji »Jadran« in »Jedinstvo«. Razen tega bodo dogradili še nekaj velikih transportnih ladij za domača pomorsko-transportna podjetja, kakor tudi za švicarske, švedske, norveške in poljske naročnike, ki so sklenili s splitsko ladjedelnico pogodbo za 11 tramperjev s po 12.800 ton nosilnosti.

Kulturne VESTI

DELEGACIJA POLJSKE AKADEMIJE ZNANOSTI BO OBISKALA NAŠO DRŽAVO

V začetku prihodnjega tedna bo prišla v Beograd šestčlanska delegacija poljske Akademije znanosti pod vodstvom akademika, direktorja akademiskega inštituta za eksperimentalno biologijo Jana Dembowskega. Na svojem desetdnevnem bivanju v naši državi bodo poljski akademiki obiskali znanstvene inštitute in kulturne ustanove v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Hkrati pa se bodo razgovarjali z našimi akademiki o programu sodelovanja na znanstvenem področju med poljsko Akademijo znanosti in jugoslovanskimi akademijami.

ODLIKOVANJE DOS PASSOSA

Ameriški Nacionalni inštitut za umetnost in književnost je pisatelju Johnu Dos Passosu podelil zlato medaljo v priznanje za njegovo delo, ki pomeni »trajno obogatitev ameriške književnosti. Inštitut podeljuje zlato medaljo vsakih pet let. Roman Manhattan Transfer, eno najboljših Dos Passosovih del, je preveden v srbohrvaščino in ga bomo dobili v kratkem tudi v slovenskem prevodu.

Loterija Zveze konjskih športov Jugoslavije

Poročilo o zrebanju, ki je bilo včeraj v Novem Sadu

Srečke ki se končujejo s spodaj označenimi številkami	so zadelo dobitke dinarjev
5430	10.000
81610	20.000
91050	20.000
03730	30.000
919170	100.000
1	100
981	2100
58501	20.100
43	1200
32	300
31662	20.000
35302	20.000
99922	20.000
64182	30.000
497152	100.000
637702	100.000
664242	301.200
83	200
53	500
7253	2.000
9143	5.000
08063	30.000
23393	30.000
068043	100.000
8364	5.000
385994	10.000
385994	800.000
71815	20.000
68435	30.000
06875	30.000
67365	50.000
1756	5.000
3426	5.000
563046	200.000
5957	5.000
9467	5.000
2747	5.000
8	100
7978	20.100
18938	20.100
00998	50.100
365468	80.100
2419	5.000
92829	20.000
901189	100.000
415829	100.000
950919	100.000

Skupno 353.180 dobitkov in 11 premij v vrednosti 59.800.000 din. Vežani dobitki so že sesteti. Dobitke in premije izplačujejo samo po uradni zbirni listi, in sicer: dobitke do vključno 50.000 din zastopniki Jug. loterije, premije pa Konjiški savez Jugoslavije, Beograd, ulica 1. maja 27.

V Ljubljani sta zadeli srečki št. 497152 in 668043 po 100.000 dinarjev.

PISMO IZ BOSNE IN HERCEGOVINE

Izkušnje iz enoletnega delovanja komunalnega sistema

V Bosni in Hercegovini so nedavno na široko analizirali enoletne izkušnje novega komunalnega reda. Posebna komisija Ljudske skupščine in Izvršnega sveta je skupaj s poslanci, predstavniki okrajnih in občinskih odborov ter drugimi predstavniki opravila obširno analizo in poslala ugotovitve tudi Ljudski skupščini. Iz ankete sta Skupščina in Izvršni svet povzela določene sklepe, ki jih je treba urediti, da bodo novi odbori čim boljše in boljše opravili svoje posle.

RAZNOBKOST V GOSPODARSKI MOČI IN SPLOŠNEM DRUŽBENEM RAZVOJU

Upostavitve novih občin na področju BiH je zadelo na vrsto težav, predvsem pri določanju področja novih okrajev in občin. Zaradi neenakomernega razvoja v prejšnjih časih so upostavili samo nekaj večjih središč (Sarajevo, Mostar, Banja Luka), med industrializacijo pa sta se naglo razviti tudi Zenica in Tuzla. Na drugi strani pa je tudi industrializacija sama povzročila nove neenakomernosti. Tako je več mestec in naselij hitro zrastle v pomembna rudarska in industrijska središča, ki so postala tudi središča širše okolice. V njih je bilo lahko upostaviti sedeže komun. Ko pa je bilo treba upostaviti občine, se je pokazalo, da še v mnogih krajih nova občinska središča ne morejo takoj prevzeti vseh nalog novih organov oblasti.

potrebno spričo šibkosti ostalih občin v okraju.

Druga tema, o kateri mnogo govore, je mesto in vloga okraja. Enoletne izkušnje pričajo, da so novi okrajni odbori nastopali bolj kot administrativna in upravna oblast kakor pa organ, ki skrbi, da sta družbeno in gospodarsko življenje v okraju v skladu. To se zrcali v močno poudarjeni vlogi inšpekcij, upravnega postopka, odnosov med aparatom okraja in aparatom občine in podobno. Okrajni odbori niso nastopali bolj v vlogi, ki jim je namenjena v statutih zato, ker je bilo prvo leto organizacije in urejanja, tako da šele zdaj nastajajo pogoji, ko naj se okrajni odbori bolj ukvarjajo z obravnavanjem gospodarskih zadev, z načrti gospodarskega razvoja in s skladnim razvojem na svojem področju.

OKRAJNI ODBORI SO NASTOPALI ADMINISTRATIVNO

Značilno je, da je razdelitev pristojnosti ena glavnih tem razgovorov v mnogih okrajih, zlasti tam, kjer so občine razvite neenakomerno. Občini Zenica in Vareš, ki lahko prevzmeta mnoge posle, opozarjata na pretirano koncentracijo pristojnosti v okraju, kjer pa spet pravijo, da je to

je se še niso znašle, sveti so dokaj formalno razumeli svoje mesto.

POMANJKANJE KADROV V OBCINAH

Posebne težave v delu odborov povzročata še zmerom pomanjkanje kadrov. Nekateri občine v nerazvitih krajih so popolnoma posamezne službe največ s 60% uslužbencev. Na drugi strani je prenos pristojnosti po statutih in zakonih vplival na to, da so občine po sistemizaciji predvidevale preveliko število mest in da je bila potrebna tudi intervencija republiškega Izvršnega sveta. Namesto da bi zboljšali kakovost služb in izobrazbo uslužbencev, so ubrali pot kvantitativnega vodenja aparata, čeprav to stvari ne uredi, tem manj, ker primanjkuje za delo v administraciji sposobnih ljudi in ker bo treba še dolgo čakati, preden jih bodo občine dobile.

Skupščina in organi Izvršnega sveta bodo ugotovile analizo in dokumentarno gradivo šele uporabili za praktične ukrepe za nadaljnje delo občin in aparata. Skupščinska razprava je dala v tem oziru pobudo in začrtala glavne smernice bodočega dela.

L. B.

Pomembna obletnica

Pred letom dni od 15. do 25. februarja je bil v Moskvi 20. kongres Komunistične partije Sovjetske zveze. Na njem so prišla močno do izraza pozitivna notranja gibanja v SZ in kongres je sprejel več važnih sklepov. Na njem so ugotovili in obsodili mnoge pojave subjektivne in objektivne narave, ki so delovali kot čimtelni zaviranja in zastoj v socialističnem razvoju ZSSR. Obsodba Stalinovega kulta osebnosti, izrečena na dvajsetem kongresu, je pomenila v bistvu obsodbo tiste orientacije, katere najuglednejši predstavnik je bil Stalin.

V proučevanju notranjih problemov socialistične izgradnje je kongres opozoril na potrebo po demokratizaciji, na zunanje-političnem področju pa je posvetil posebno pozornost milorjubni koeksistenci in spoštovanju enakopravnosti ter drugih temeljnih demokratičnih načel v stikih med državami. Tako svojo temeljno orientacijo je 20. kongres uveljavil v smislu ustvarjanja ugodnejših pogojev za nadaljnji družbeni razvoj v Sovjetski zvezi in je ugodno vplival na mednarodno delavsko gibanje ter na splošne odnose na svetu.

V letu dni, ki nas loči od kongresa, pa je prišlo na nekaterih področjih do določenega odmika od njegovih sklepov. Nesporna je ugotovi-

tev, da je nova pozitivna orientacija razglašena na 20. kongresu KPSZ, doživela praktično uporabo na mnogih področjih, drži pa tudi, da do njene splošne uporabe ni prišlo.

Avstrijska trgovinska bilanca izenačena

Dunaj, 17. februarja. (Tanjug.) Avstrijski kancler Raab je v govoru, ki ga je imel v nedeljo po avstrijskem radiu, izjavil, da se je avstrijski presežek uvoza nad izvozom (ki je znašal predlansko 5 milijard šilingov) zmanjšal lani na 3,2 milijarde.

Leta 1956 je narasel avstrijski izvoz v primerjavi z letom 1955 za 2,25 milijarde šilingov, izvoz pa je v istem obdobju narasel za 4 milijarde šilingov.

Dohodki od turizma so se lani v Avstriji povečali od 1 na 3 milijarde šilingov. S tem je bil v celoti krit primanjkljaj v trgovinski bilanci.

Obrambni minister Charles Wilson

PISMO IZ ZDA

Eisenhowerjeve skrbi z nepriljubljenimi ministri v svoji vladi

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

New York, 17. febr. Komaj se je začelo novo kongresno obdobje v Washingtonu, že je začel predsednik ZDA zaradi nekaterih svojih ministrov na nevesčnosti. V političnih krogih so namreč začeli govoriti o prenosni vladi, na kar Eisenhower sploh ni mislil in tudi zdaj najbrž še ne misli. Večje nevesčnosti so nastale sprito govoric, da namerava Dulles izstopiti iz vlade, pa tudi sprito zahteve te vrste.

V Demokratiški stranki čeda- lje bolj krifirajo Dullesovo politiko, pa tudi med republikanci kritika ne popušta. Zadnjega pol leta so Dullesa zlasti napadali z raznih strani, češ da je neodločen in popustljiv ali pa prepoveden. Dullesu zlasti očitajo, da je zakrivil trenja med ZDA na eni ter Veliko Britanijo in Francijo na drugi strani, pa tudi, da je napravil več napak v politiki na Bližnjem vzhodu. Zdjaj mu očitajo, da se je s predsednikom Eisenhowerjem zavzel za tako imenovano doktrino na Bližnjem vzhodu, ki je svet ni sprejel z odobravanjem.

Predsednik je moral javno zagovarjati svojega zunanjega ministra, ko je izjavil, da njegovo delo visoko ceni. Nekateri so razumeli to tako, da bi Eisenhower s svojim ugledom rad omilil kritiko in povedal javnosti, da ne

pil proti temu in spet neposredno napadel Dullesa, češ da ne dovolj ameriški javnosti, da bi se seznanila z razmerami na Kitajskem drugače kakor samo prek uradnih obvestil, ki prihajajo iz zunanje- ga ministrstva. Ko je vlada malo prej zadel na opozicijo nekaterih članov Kongresa in zvezi s svojim letošnjim programom za obiske tujih državnikov, je »Washington Post« krivdo za ta njen nepriljetni položaj naprtil tudi Dullesu.

Druga nekoliko manjša neprijetnost je nastala, ko je minister obrambe Wilson ondan izjavil, da je bila Narodna garda za nekatere svoje pripadnike dobrodošla krinka, da so prikrili njihovo potovanje v Južno Korejo. Narodna garda je na pol vojaška organizacija, v kateri je kakih 405.000 fantov v enotah na kopnem in kakih 35.000 v letalskih. To je nekakšna milica vseh zveznih držav. Ob mobilizaciji vse njene pripadnike vpokličejo v aktivno službo, kar se je zgodilo med korejsko vojno, ko so nekatere enote Narodne garde poslali tudi v Korejo. Minister za obrambo pa je rekel, da je lahko dobil človek vtis, da so se mnogi fantje med korejsko vojno vključili v Narodno gardo, ker so mislili, da se bodo tako izognili vpoklicu v redno vojsko.

Wilsonove besede so dvignile mnogo prahu v Narodni gardi in povzročile ogorčenje v Kongresu. Zahtevali so, naj se opraviči, kar pa je odločno odklonil. Tedaj ga je moral predsednik Eisenhower postaviti na laž. Rekel je, da je bila njegova izjava nepremišljena in nespartna in da Narodna garda deluje v skladu z zakoni. Pa tudi s tem zadevam ni bila opravljena. Nastopila je Wilsonova žena, ki je na sestanku z novinarji branila svojega moža

in izjavila, da bi bil »predsednik storil bolje, ko bi bil Wilsonu pomagal, namesto da je tratil čas s pojasnjevanjem, kako odličen človek je Dulles«. Rekla je tudi, da ve, da bi nekateri člani vlade radi odstopili, da pa čakajo še na konec proračunske debata.

O Wilsonu, enem izmed močevcev družbe »General Motors«, je že zdavnaj znano, da bi se rad umaknil iz vlade in vrnil v poslovni svet. Vse pa kaže, da hoče Eisenhower to preprečiti. Za zdaj so menda spor poravnali. Zakonca Wilson sta sedla skupaj s predsednikom v njegovo letalo in pospremlila Eisenhowerja do Augustine, od koder sta odletela z njegovim letalom v Florido na odhidi.

Blagoje Lazlić

Protest ZDA v Moskvi

Moskva, 17. febr. (Reuter). — Predstavnik ameriškega veleposlanstva v Moskvi je izjavil, da so ZDA znova protestirale pri sovjetskem zunanjem ministrstvu proti »kršitvi diplomatske nedotakljivosti« dveh ameriških mornariških atašev. Oba sta bila obtožena, da sta fotografirala vojaške objekte. 7. februarja je sovjetska vlada zahtevala, naj zapustita Sovjetsko zvezo. Ameriški predstavnik je nadalje izjavil, da najnevejša ameriška protestna nota zahteva ukrepe, ki naj bi preprečili podobne incidente.

NESREČA NA MORJU

Stockholm, 17. febr. (Reuter). — Pred otokom Långö se je potopila ruska zahodnonemška tovorna ladja, ki je v megi zadelo ob švedski 16.450-tonski tanker »Tinic«. Na nemški ladji je bilo 13 mornarjev, od katerih jih je 9 utonilo, 4 so prepeljali v bolnišnico. Ponesrečil se je tudi neki švedski pristaniški pilot.

BOMBE NA HOEDEIA

Kairo, 17. febr. (AP.) Jemenski poslanik v Kairou Abu Taleb je izjavil, da so britanska reaktivna letala napadla luko Hodeida in tri druga mesta v Jemenu.

SPOPAD BLIZU TABERGA

Constantine, 17. febr. (AFP.) Jugozahodno od El Arna in zahodno od Taberga na alžirskem jugu so se spopadli alžirski uporniki in oddelki francoske vojske. Boji pri Tabergu so trajali večer ves dan. Kakor je objavilo francosko poveljstvo, je bila ubitih več upornikov.

Novo priče obremenjujejo rimskega plemiča, kvestorja in demokristjane

ZADEVA MONTESI ZNOVA PRED SODIŠČEM

Benecke, 18. febr. Z razpravo pred beneskim sodiščem se je zaključil četrti teden »procesa Montesi«, ki je pritegnil pozornost vse italijanske javnosti ne toliko zaradi zagonetne smrti zil-letine Vilme Montesi kot zaradi ljudi, ki jih obtožujejo, da so krivi njene smrti. Na zastoju klopi je skupaj 12 obtožencev, med njimi sin bivšega italijanskega zunanjega ministra Piero Piccioni, markiz Ugo Montagna ter bivši kvestor rimske policije Saverio Polito.

Kot je znano, so Vilmo Montesi našli 11. aprila 1953. leta na zapuščenem obrežju Tor Valanica v bližini posestva Capocotta pri Ostiji, kjer so dvorci in vile rimskega plemstva. Njeno truplo je ležalo na peščenem bregu in, kar je takoj zbudilo pozornost policije, je bilo to, da dekletu ni imelo na sebi ne krila, ne nogavic, ne pasu za nogavice in ne čevljev. Takoj po prvi preiskavi so ugotovili, da je dekletu odšlo z doma 9. aprila v Ostijo in sicer z namenom, da se gre kopat. Potem pa je vsaka sled za njo izgnila. Policija ni mogla ali ni hotela nadaljevati preiskave in zadeva bi šla v pozabo, če ne bi revija »Actualita« objavila izjave neke Adriane Bisaccie, na osnovi katere bi se dalo sklepati, da Vilma Montesi ni umrla po nesrečnem naključju, temveč je postala žrtev zločina.

Zaradi te izjave je prišel odgovorni urednik Silvano Muto pred sodišče in na eni od razprav

je Adriana Bisaccia svojo izjavo preključila, medtem ko je druga priča, bivša ljubica markiza Montagne Monetta Caglio izjavila, da je prepričana, da sta Montagna in Piccioni zapletena v zadevo in da je za to vedela tudi policija, ki pa ni imela za potrebno, stvar razčistiti, ker je bil vanjo zapleten sin enega od prvkov Demokristčanske stranke.

Kljub vsem indicijem so prvo preiskavo v zvezi s smrtjo Vilme Montesi 2. marca 1954 spravili v arhiv, medtem ko se je mesec dni kasneje nadaljevala razprava proti Silvanu Muti. Takrat pa je Caglio ponovila svojo prejšnjo izjavo in dejala, da je Montagna trgovec z mamili, medtem ko je Piero Piccioni morilec. Sprito te izrecne obtožbe je javni tožilec zahteval, da se razprava prekine in uvede ponovna preiskava v zvezi s smrtjo Vilme Montesi, kar so poverili predsedniku preiskovalne sekcije rimskega sodišča dr. Seppu. Na osnovi izsledkov te preiskave so obtožili Piera Piccionija, da je povzročil smrt Vilme Montesi, »ki jo je pogrešno smatral za mrto in jo pustil na obrežju z namenom, da bi uničil njeno truplo«, Uga Montagna, »da bi pomagal Piccioniju, da bi se ognil preiskavi sodnih oblasti v zvezi z vzrokom in načinom, kako je umrla Vilma Montesi« ter

Salverija Polita z enako obtožbo kot Montagna, vendar z obtežilno okoliščino, da je kot kvestor zlorabil svojo oblast.

Dosedanje razprave niso prinesle nobenih bistvenih novih elementov, ki bi utegnili pojasniti smrt Vilme Montesi, oziroma dokazati nedolžnost ali krivdo obtožencev. Sele na večerajšnji razpravi se je stvar zasukala, ko je nastopil kot priča neki Natalino Del Duca, ki je pripovedoval o svojem razgovoru z nekim funkcionarjem rimske policije malo potem, ko so našli omenjeno truplo.

Gre za brigadirja rimske policije Servillo, bratranca neofašističnega poslanca, ki je bil določenega dne v službi v predstobi šefa kriminalnega oddelka rimske policije. Servillo je povedal, da je prišel Piccioni v njegov urad, in sicer na povabilo policije, ter da je imel s seboj perilo Vilme Montesi. Vse to naj bi zažgali v peči sobe šefa kriminalnega oddelka. Nato pa je Piccioni odšel prost, kar je vzbudilo ne malo začudenja in ogorčenja med policijskimi organi, ki so hoteli odstopiti, ker policija ni hotela prijeti morilca samo zato, ker je sin ministra. Toda ko so jim prikazali, da se bližajo volitve in da bi komunisti vso zadevo napihali ter iz škandala, ki bi nastal, kovali svoj politični kapital, so od svojega namena odstopili.

Servillo je Del Duca povedal, da je policija odkrila morilca v 48 urah, toda po ukazu šefa policije Pavona, kateremu naj bi bil to naročil sam takratni notranji minister Scheiba, so zadevo spravili v arhiv.

Del Duca torej vztraja pri svojih izjavah, ki jih je podal že v preiskavi, čeprav Servillo odločno zanika, da bi mu bil kdaj to pripovedoval. Toda čez nekaj dni se bosta oba srečala v sodni dvorani, kjer ju bodo soočili. Del Duca je bil na večerajšnji razpravi samozavesten. Zato vsi nestrano pričakujejo sočenja, ki bo lahko mnogo pripomoglo k razčiščenju raznih temnih plasti zadeve. Del Duca še ni končal svojega pričevanja, ki se bo nadaljevalo v sredo.

Državni tajnik za zunanje zadeve John Foster Dulles

gre za Dullesovo, marveč za njegovo politiko. Drugi pa vidijo v tem napoved spremembe na položaju zunanjega ministra. V Washingtonu pravijo, da bi bila sprememba na tako občutljivem položaju v sedanjem trenutku zelo težavna, predvsem zato, ker ni kandidata, ki bi lahko napel vse sila, da bi prebrodil sedanje težave v ameriški zunanji politiki. Pa tudi če bi kandidata našli, bi imel težavno delo, ker bi moral prevzeti vse nevesčnosti in vso odgovornost za posledice Dullesove zunanje politike. Bržčas bi se tudi Kongres bolj vmešaval v njegovo delo, kakor se je v Dullesovo. Tako bi bil kolikor toliko odvisen od razpoloženja v parlamentu. Kljub vsem tem pomislekom pa vsak čas pričakujejo, da se bodo napadi na Dullesa ponovili in tudi prizadevanje, da bi ga odstranili.

Ameriška vlada je bila prepovedala nekaterim svojim novinarjem odpotovati na Kitajsko, vendar pa jih je nekaj odpotovalo. In zdaj, ko se vračajo, jim je vlada napovedala konzularne in druge neprijetnosti zaradi kršitve prepovedi. Tisk je nasto-

Makartijevska gonja zavzema v Veliki Britaniji vedno večji obseg

London, 17. febr. (Tanjug). — Britanski časniki poročajo, da je tajna policija dobila pooblastila, na podlagi katerih preverja vdanost in sposobnost državnih uslužbencev. Na podlagi rezultatov teh preiskav so že doslej odpustili z dela veliko številno ljudi, med njimi precej tudi iz vladne administracije.

Na podlagi pooblastil, ki jih je minuli mesec odobrila britanska Spodnja zbornica, so začeli državni varnostni organi preiskavo tudi med državnimi uradniki in predlagajo, naj vse tiste, ki so

»podvrženi raznim strastem ali pa so člani KP«, odpustijo iz službe. To preiskovalno kampanjo so začeli zdaj v vseh državnih uradih, zlasti še v ministrstvu za preskbo, ki je odgovorno za vojaške nabave.

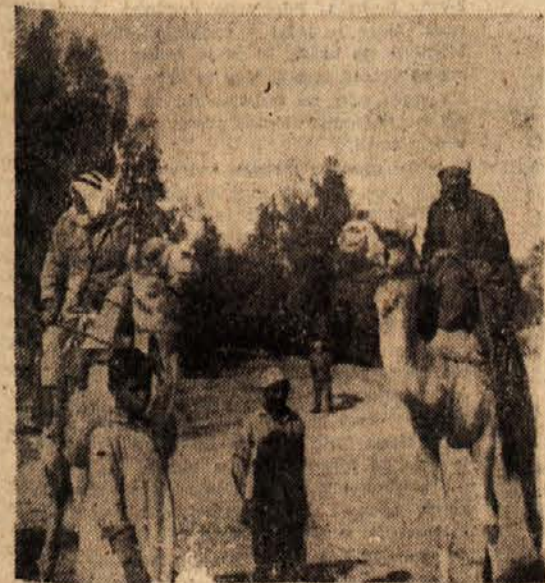
Odbor za omejitve policijske oblasti, v katerem je tudi več poslancev, pa je objavil, da je med ljudmi, ki so jih odpustili, veliko takšnih, ki so nedolžni. Zato bo odbor zahteval sodelovanje tradeunionov, da bi nastanek dognali, kdo vse je bil po nedolžnem odpuščen. Menijo, da je takih namješčenecov do zdaj že več kot 500.

DVA MRTVA EVROPEJCA

Mimo nekaj tisočev, ki so brez hrupa za zmeraj legli v rumeni puščavski pesek, sta dva mrliča vzbudila posebno hrupno pozornost svetovne javnosti. Tako prvi kakor drugi nista toliko zanimiva sama po sebi, kolikor po tem, kako so na njuno smrt reagirali — Evropejci in Arabci.

Prvi je bil enaindvajsetletni britanski častnik Anthony Moorhouse. Njegova usoda me je spremljala že med potjo. Libanonski »Orient« in »Le jour« sta o njej pisala skopo, brez komentarjev, ravno toliko, da si je mogel bralec ustvariti približno podobo.

»Nekega dne sem v Londonu,« pripoveduje gospod F. G. Moorhouse, »zagledal na ulici čas-

Sinjska bedulina

BENO ZUPANČIČ

Med preteklostjo in prihodnostjo

nik z naslovom »Naš častnik ugrabljen v Port Saidu«. Obšla me je črna slutnja, toda dopovedal sem si, da je tam v Egiptu pač na tisoče naših častnikov. Ko sem se vrnil v hotel, sem po telefonu izvedel, da je tisti ugrabljeni častnik — moj sin. Mislim sem, da bom ob pamet. Zaman sem se trudil, da bi doklical Kairo in predsednika Naserja.

Tajnica mu je potem svetovala, naj poprosi za pomoč polkovnika Cyrila Banksa, poslanca in osebnega prijatelja polkovnika Naserja. Banks je bil ravno tedaj, za časa britansko-francoskega napada na Egipt, izstopil iz konservativne stranke. Ko ga je Moorhouse našel, ga je poposil, naj bi se nemudoma odpravil v Egipt. »Vedel sem, da terjam nekaj nemogočega, saj smo bili vendar v vojni z Egiptom.« Toda polkovnik Banks se je hitro odločil, telefoniral prijateljem v Libanon, naj mu pripravijo vse potrebno za potovanje, in se je prek Bejruta odpravil v Kairo.

»Najprej so mi sporočili,« je pripovedoval g. Moorhouse, »da moj sin živi in da ga bodo izpustili. Rekel sem si, da je to pač najlepše darilo za božič.«

Toda ravno na božično noč mu je polkovnik Banks z globokim obžalovanjem sporočil, da je njegov sin »našel smrt« v rokah tistih, ki so ga ugrabili. Britansko ministrstvo ni moglo tedaj njegove smrti ne potrditi ne zanikati. Medtem so o zadevi že obvestili Daga Hamarskjöldu in švicarsko vlado, ki je zastopala britanske interese v Egiptu.

Naslednje dni sem bral vest, da se poročilo polkovnika Banksa ujema s pisanjem polurnega egiptovskega lista »Al Gumhurija«. Britansko vojno ministrstvo je poročalo, da ga je

Naši fantje na poti skozi puščavo na Sinaju

polkovnik Banks obvestil na podlagi poročil, prejetih od predsednika Naserja, da so napadci mladega Moorhousea zadušili v nekakšnem zaboji približno 15. decembra in da so ga pokopali v hiši, kjer jim je uspelo skriti ga za časa preiskav. Vojno ministrstvo je dodalo, da predsednik Naser ni pojasnil, od kod ima taka obvestila, in da ni ugotovljeno, ali je njegov častnik, ki ga je v tej zadevi poslal v Port Said, res videl poročnikovo truplo in preiskal kraj,

kjer so ga ubili. Oče je potem želel samo še to, da bi prepeljali sinovo truplo domov, in polkovnik Banks se je vrnil v Kairo, da bi pokrbel za prevoz trupa. Sam je preprosto dodal samo to, da poročnika Moorhousea niso mučili.

Tak je časopisni del storije. Drugi del sem slišal od Evropejca, ki je ves čas vojne preživel v Port Saidu. Pripovedoval mi je, da je Moorhouse ml. tisti čas, ko so njegovi tovariši lovili ribe v prekupu, hodil z džipom na izlete v arabske mestne četiri in lovil po hišah skrite »fedaine« (člane komandosov). Res je vsakokrat kakšnega zasledil in ga pripeljal svojim oblastem, dokler niso lepega dne — ujeli njega. Ker je tisti del mesta nemudoma obkloplilo vojaštvo, so ga napadenci zaprli v nekaj zaboj, najbrž v — omaro, kjer se je — ker so mu zamašili usta — zadušil, nato pa so ga zakopali pod pód in zabrisali sleherni sled.

Drugi mrlič pa je — že zdavnaj mrtev Ferdinand de Lesseps, bronasti spomenik z razprostrtima rokama, s katerima vabi v prekup. Nanje so mu napadenci, preden so zapustili Port Said, obesili britansko in francosko zastavo. Domačini so pozneje pripeljali gasilsko lestev, polili zastavi z bencinom in ju zažgali, spomenik pa podminirali in vrgli s podstavka v vodo. Zaradi tega je pri predsedniku Naserju protestiral pokojnikov potomec g. De Lesseps Morrison, župan mesta New Orleansa. Pismo so mu vrnili s priporočilom, naj ga naslovi na — napadalec.

Lessepsova druga smrt — potrebna ali nepotrebna — je bila že po končanem spopadu zadnji signal Evropi, naj se vrne domov. Ostane samo še vprašanje tistih, ki jim za zdaj še ni treba oditi, a bodo kljub temu šli, ker ne verjamejo v enakopravnost ljudi, rojenih in naturaliziranih v Egiptu. To zadeva v Egiptu nekaj deset tisočev ljudi, kakor je v Alžiru vprašanje nekaj milijonov naturaliziranih Alžircov-Francozov. In navezadnje ostane še zmeraj odprto vprašanje prekopa, ki ločuje trenutno več kakor samo dva kontinenta. (Dolje prihajajo.)

Zmaga mladosti

Kupite si krznen plašč!

Krznen plašč! Katera ženska majca, da sem premišljevala, ali si ga ne želi? Res malo je takih. Toda imeti krznen plašč, je nekaj vredno. Zakaj? To vam bom povedala v naslednjih vrsticah.

Stanujemo na periferiji mesta, zato sem se zmeraj vozila s kolesom v mesto. Temu primeren sem se tudi oblekla. Krznenega plašča takrat se nisem imela. Nekako pred letom pa se mi je primerila hujša prometna nesreča. Od takrat se ne vozim več s kolesom. Med tem časom nam je uspelo prihraniti toliko denarja, da sem si kupila krznen plašč. Res ni ne vem kako »fino« krzno, ker je treba zanj pregluboko seči v žep, toda krzno je le. Sedaj hodim oblečena v krzno nakupovat naše vsakdanje potrebščine, ker sem ugotovila, da to ni napačno. Ko sem prej prišla v trgovino, da si, denimo, kupim bluzo, obleko ali kaj podobnega, so me sicer že postregli, toda nikakor ne tako kot sedaj. Nedavno sem namreč kupovala samo dva metra svile za kombinezo, toda prodajalca je prinesla predme celo kopicico raznih svil, čeprav tega nisem zahtevala, samo, da bi me čim bolj postregla.

Ali: kupovala sem majca. Prodajalka mi jih je sama izbirala čim lepša in debelejša, da bi bila bolj zadovoljna. Bila so sicer po osemindvajset dinarjev, toda v enem izmed njih sta bila kar dva rumenjaka. Pomislila sem, dva rumenjaka za osemindvajset dinarjev! Včasih pa, ko sem hodila nakupovat brez krznenega plašča, sem dostikrat dobila v trgovinah tako drobna

Isto je pri mesarju in še marsikje drugje. Ne razumem, da je v naših ljudeh še toliko hlapčevstva, da v vsakem bolje oblečenem človeku že vidijo nekaj več in mu z vsemi svojimi dejanji skušajo to tudi pokazati. Čas bi že bil, da bi se tudi naši prodajalci začeli zavedati, da so v sedanji družbi prav toliko vredni skromnejše oblečeni ljudje.

Priznati pa je treba, da so tudi med našimi prodajalci častne izjeme in napačno bi bilo vse metati v isti koš, vendar je prvih več.

Zavedam se, da bom s tem pisanjem škodovala tudi sebi, ker odselej upam — ne bom imela več koristi od krznenega plašča. Toda zavest, da sem s tem preprečila krivice, ki bi se še dogajale skromnejše oblečenim, mi je ljubša kakor pa korist, ki jih imam na tuj račun.

S. B.

Podjetje »Kovinar« v Kranju je usmerilo proizvodnjo po potrebah in odprlo se mu je tržišče po vsej Jugoslaviji

Lansko leto je pravzaprav leto mojega ponovnega rojstva. Konec leta 1955 je namreč že kazalo, da mi je namenjena smrt. Brž ko pa so prišle pod moje streho, streho bivšega kranjskega Kovinarja, sveže, mlade delovne moči — tehniki in delavci — so prinesli toliko novega, da kmalu sam sebe nisem več poznal. Novembra 1956 so mi priključili še kranjsko Puškarno in tovarno lovskega patrona. Mimogrede naj vam zaupam, da je bilo tudi to podjetje že tik pred ukinitvijo, ker je zašlo v podobne težave kot jaz. Bila bi škoda, če bi raznesli dragocene stroje, ki jih je imela Puškarna, zato sta se oba delavska sveta, to je Puškarna in »Kovinarja« ob soglasju občine sporazumela z združenjem obeh podjetij. Novo podjetje je prevzelo skupno ime »Kovinar«, vendar je to novi, mladi »Kovinar«, ki je precej preusmeril proizvodnjo.

Tako ima sedaj kranjsko podjetje »Kovinar« — tovarna tekstilnih strojev, lovskega in športnega orožja in lovskega patrona — razmeroma mlad kader v povprečni starosti 30 let; 165 je mladincev. Ob njihovem »navalu« v podjetje »Kovinar« so starejši delavci zaskrbljeno spraševali: »Le kaj bodo napravili ti otroci?« Se prej, ko smo si mi prizadevali, ni šlo, le kaj bo sedaj?

Pa se ni dalo več pomagati. »Kovinar« je dobil tudi za direktorja mladina. Ni bil sicer v zavidanja vrednem položaju, kajti prišel je v podjetje, ki je imelo račune blokirane, denarja nikarkršnega, in kar je bilo morda najhujše, bilo je brez naročil. Izdelovanje vodovodnih instalacij in instalacij za centralno kurjavo se »Kovinarju« ni več izplačalo, ker so te naprave izdelovale druga podjetja ceneje.

Prva naloga, ki se je lotil direktor in ves kolektiv, je bila skrb za preusmeritev proizvodnje in hkrati iskanje potrebnih kadrov. Vse je šlo po sreči; začeli so delati in splavali so. Nezaupanje znotraj tovarne pri starejših delavcih in tudi zunaj je splahnelo. Sedaj lahko povemo, da je tudi občinski ljudski odbor s skrbjo gledal na mladi kolektiv, kjer so se problemi postopoma urejali.

PREDVSEM OPREMA ZA TEKSTILNO INDUSTRIJO

Na preusmeritev proizvodnje so prešli v »Kovinarju« po temeljiti analizi položaja v slovenski tekstilni industriji. Pri tem so mu precej pomagala kranjska

kaj let dragocena delovna moč. »Včasih naletimo na hude ambicije,« se je skoro zamislil direktor. Potem pa nadaljeval: »Često jih moramo krotiti, to je delno spremeniti prvotno zamisel mladega tehnika ali delavca. Nikoli pa nobene ideje ne zavrzemo, temveč jo prilagodimo realnim možnostim. Mlade »zaletavosti« s tem ne odbijamo, nasprotno, tudi

Ivan Habjan, konstruktor prvega Foularda, ki so ga izdelali v »Kovinarju«

trezno premišljene načrte naš mladi kader prav tako vneto uredničuje.

LETOS SPET 300 »IREN«

»Kovinarjevi« pletilni stroji »Irena« so znani že po vsej Jugoslaviji. V podjetje od vsepovsod dežujejo pohvale o praktič-

nosti strojev, vmes so prošnje za pojasnila, še več pa je vprašanj, kje je moč stroj nabaviti. Se malo potrpljenja, pa bo na trgu spet novih 300 »Iren«. Nova pošiljka bo že izpopolnjena s tako imenovanim desnim glavnikom, ki pletenje močno olajša in pospeši.

»TOPOVI« ZA VOLUHARJE

V Puškarni delajo pač puške in lovske patrone. To je razumljivo. Novo pa je, da so lani začeli v tem obratu »Kovinarja« izdelovati »topove« za voluharje. »Top« je simpatična igračka, ki se sproži ob najmanjšem dotiku s precejšnjim pokom, smrt škodljivca pa je več kot zajamčena. Za »topove« se zanima predvsem Kmetijski magazin, ki jih je naročil več kot tisoč. Puške pa prodajajo po vsej Jugoslaviji.

DIREKTOR V UPRAVNEM ODBORU NAJČESČE — MOLČI

Delavsko upravljanje sicer še ni na zaželeni višini. Se vedno je vrsta problemov in vedno se porajajo novi. »Vendar smo na tem področju že toliko napredovali, da upravni odbor dokaj samostojno dela. Če sem prej imel precej besede v upravnem odboru, moram sedaj na sejah upravnega odbora najčesče poslušati in molčati,« je z veseljem priznal direktor. Enkrat na mesec pa se zberejo vsi predsedniki in sekretarji ter njihovi namestniki in skupaj pretresajo problematiko. Razen tega imajo sestanke tudi po oddelkih in za vse te oblike sodelovanja s kolektivom, za vso to živahnost gre glavna zasluga mladini.

M. R.

B R A T A

Skozi veje golih dreves je pihal sever. S seboj je nosil kot prah droban sneg, da je ljudi stepljo in dušilo. Noč je bila jasna in mraz je že zašel. Le v rečnem koritu se je držala prosojna meglica. Veter jo je bitel in mraz grizel, da je valovala kot morje.

S hruba je v enakomernih presledkih bruhal top. Izstrelek je vsakokrat potegnil za seboj žarečo črto in ugasnil med kupom hiš ob Krki. Sneg je dušil vzbude. Slušalo se je samo hreščenje tramovja, žvenket razbite opeke in šip, bobnenje s streh sproženih plazov. V odgovor so tresale saive z one strani Krke. Granate so rile zasnežena pobočja za vasjo. Vmes so brez prestanka pele strojnice.

Bataljon je polegel po plitvem jarku pred prvimi hišami. Obrisi borecve v belih haljah so se stopili z belino snega. Le po drobnih plamenčkah, ki so vzplamtevali in ugaševali, se je dalo

slutiti, kje poteka strelska črta. Ze tretjo noč so se bojevali. Ze tri noči ni nihče spal, niti počival. Potem ko so vso noč preležali do vratu zakopani v sneg, potni od pehanja po globelih in vrtačah, so ob zori začeli plezati po strmih in poledejenih bregovih nazaj v hribe. Opoldne jih je v požgani vasi čakalo skromno kosilo. Skodelica neslanega zelja in krompirja, za oreh mesa. Takoj po jedi so morali nazaj, gazeč sneg do pasu. Zvečer se je začelo vse znova. Zato so boreci povsem otopleli. Za vse, tudi za čivkajočo smrt, ki je kosila komaj peden nad glavami. Čeprav je bil sovražnik le dober lučaj daleč, je marsikdo sredi najhujšega streljanja zaspal. Kljub temu, da so zmrzovali zaklepi na orožju.

Na mah je pokanje prenehalo. Poročnik Maže se je zdrnil. Kaj naj to pomeni? Izpad? V glavo mu je šnila misel, ki se je je takoj nato že ustrašil. Kaj, če bi jih vprašal, zakaj so nehali streljati? Če ne drugo, bo prekanje in zmerjanje z belimi vsaj malo skrajšalo dolgo in mrzlo noč. Saj tudi oni na drugi strani prostora brez gospodarja čepo v luknjah, tišče glave v sneg, kolnejo in prezebajo.

»Hej, vi tam, zakaj ne streljate?« je zaklical Maže in strah ga je postalo lastnega glasu. Ki je čudno odjeknil čez prazno poljano.

»Kaj te briga, komunist hudičevi,« se je oglašilo iz bunkerja. Med hišami je nekdo zavriskal in se zdril: »Naprej, svinje partizanske!« Takoj zatem je počilo nekaj strelcov.

»Kmalu vam bomo dali, izdajalci. Rusi so že v Nemčiji. Kaj bo z vami? Angličani vam ne bodo pomagali,« je kričal Maže. Veter mu je nosil sneg v usta, bil je že ves hripav od vpitja. Dolg rafal ga je poškrpil s kosi ledu, sneg se je zaprašil okoli njegove glave.

»Boš tih, uličev razgranit!«
»Nemški hlapci!«
»Moskovski plačanci!«

Alenka Gerlovič: Kolona z ranjenci

»Vi ste plačanci. Nemci vam dajejo po tri sto lir na mesec!«
Hripav in pijan glas je zapel nekje sredi vasi:

»Mi pa vince pijemo, dobre volje smo in vesele pesmi pojemo...«

Hreščeče je igrala harmonika, vmes so pokali strel in svinčenke so pisale nad glavami. »Hej, rdeči,« je klical globok glas iz bunkerja nasproti Mažetu, »je kdo iz Kamenj med vami?«

»Jaz sem,« je odgovoril Maže, preden se je zavedel. Nekaj ga je stisnilo v arcu in ves je zdrhtel.

»Jože?« je vprašal glas iz bunkerja.

»Si ti, Janez?« je vprašal Maže presenečen.

Znova se je razvel boj. Ko je streljanje za trenutek utihnilo, je zaklical:

»Včasih sva bila brata.«
»Sedaj nisva več!« Iz bunkerja je zdrdral dolg rafal.

Zadnjih sta se videla pred tremi leti. Takrat, zgodaj spomladi drugega leta vojne se je četa, v kateri je bil Maže, ustavila v njegovi domači vasi. Bila je noč in moral je trkati na okno. Dolgo se ni nihče oglašil. Sele ko je poklical mater po imenu, so mu odprli. Zdelo se mu je, da je mati z njim neprijazna.

»Poslali smo te študirat,« mu je očitala takoj po pozdravu, »mislili smo, da boš gospod, pa si šel k temu...« Očitek je izzvenel, kot bi mati hotela reči: »k tem razbojnikom!« ali nekaj podobnega.

Poslovili so se hladno. Nihče ni ničesar rekel, le gledali so ga tako čudno, kot bi se ga ball. Brat je bil nekaj let starejši. Po očetovi smrti je doma gospodaril, garal po kaminjih njivah, hodil k maši, pil in se pretepal s fanti svojih let. Tako ga je dohitela vojna.

Maže takrat ni utegnil dosti govoriti z njim. Zunaj so se tovariši že zbirali za pohod. Omenil mu je, da je čas iti in da bi bilo lepo, če bi se jim tudi on pridružil. Samo zaničljivo se je nasmehnil in molčal.

Kasneje so napravili Italijani v vasi postojanko, brata pa odvedli v internacijo. Sele po kapitulaciji Italije je zvedel, kako je bilo z njim. Spomladi se je na priporočilo domačega župnika vrnil domov, sestradan in bolan. Vstopil je v vaško stražo. Sprva je podnevi delal, ponoči samo stražil. Ob kapitulaciji Italije se je skupaj z drugimi sovaščani umaknil v Novo mesto, odtod pa čez Gorjanec na nemško ozemlje. O tem je Mažetu pripovedovala mati, ko je kmalu zatem prišel pogledat domov.

Takrat mu je mati še očitala, da je izrodek, ki so ga pokvarile šole. Prigovarjala mu je, naj gre tja, kjer so vsi njegovi sosede in brat. Ni je poslušal. Takoj se je vrnil v enoto, razdvojen in žalosten, toda trdno odločen, vztrajati do konca. Spoznal je, da je sam, da nima več ne sorodnikov ne prijateljev. Zato je postal močnejši in zagrenjen. Začel je prezirati nevarnost. Kmalu nato je bil hudo ranjen. V bolnišnici je preležal več kot pol leta. Za brata ni slisal več.

»Kako so mati?« je zakričal Maže.

»Nimaš je, antikrist. Noče takega sina. Ha, ha, grunč bo moj, ti pokvarjeni študent!« In znova je iz line svignil rafal.

Vsa črta je zagorela in ognju. Sredi vasi se je vnela hiša. Otroci so jokali, ženske vreščale. Živina mukala. Rdečkasta svetloba je obarvala sneg. Maže je ležal v snegu, strelci ni slisal. Misli je na brata, ki ju je rodila ista mati, ki sta se skupaj igrala. Kdo je kriv, da sta se znašla sredi noči na bojišču kot sovražnika. Pred očmi mu je stopila zajetna postava starejšega moža v črni halji.

»Kaj nam pa morete, morete, morete...« so peli v vasi, vriskali in preklinjali.

»Komunisti, pojedite se k nam greti!«
Takrat je Maže dvignil pogled. Opazil je bunker. Stal je pred kozolecem, polnim nekakine slame ali stelje. Roka mu je sama segla za pas, kjer je imel signalno pištolo. Pomeril je in sprožil. Raketa je švistnila čez travnik, zletela skozi late in je dolgo osvetljevala ostrešje. Potem se je plamen vzel po latniku, obližnil slamo. Zapihal je veter in v nekaj trenutkih je bil ves kozolec v plamenu. Sever je ogenj pritisnil proti tlom. Celo Mažetu, ki je bil dokaj daleč, je vročina hipoma orosila obraz.

Iz bunkerja se je slišalo razburjeno prerekanje. Sneg se je toplil, lesene stene so se vnele. Plamen je svignil v vrata in skozi lino ven.

»Hej, beli, vam je vroče,« je kričnil nekdo v jarku. Takoj zatem so zdrdrale strojnice. Črna senca je zdrnila skozi ogenj, se opotekla in omahnila v plamene. Za njo druga, tretja...

Mile Pavla

Naša ponedeljska satira

Lahko smo srečni, da ga imamo

Direktor gradbenega podjetja »Zidograd« je iskal svojo desno roko. Pomeni, iskal je računovodjo. Prvo je razglasil v časopisu: stanovanje preskrbljeno, plača po tarifnem pravilniku, naj računovodja samo pride. Vendar računovodje ni bilo. Tedaj je ubral druge strune. Kakor trener kakšnega nogometnega moštva se je podal na lov in pričel snubiti računovodje drugih podjetij: »Pridi k nam, prijatelj, večjo plačo ti obljubim...« Bilo je brez uspeha. Podjetje »Zidograd« ni bilo namreč na najboljšem glasu glede gmotnih sposobnosti in vsak računovodja je previdno odklonil snubitev. Direktor pa je zagrizeno iskal dalje in naposled je našel, oziroma ugrabil kmetijski zadrugi v Račji vasi. Glede njegovih papirjev sicer ni bilo vse v najlepšem redu, vendar je direktor bil vžihčen nad svojim plenom. »Za sedaj petnajst tisočakov,« je pribil in mu segel v roko. »Se pet jurjev dobiš kot premijo, in ko sprejememo nov pravilnik o plačah, te bomo dokončno stimulirali,« je pristavil. Dolgo je stiskal levo roko svojih desni roki in tako je podjetje »Zidograd« dobilo novega računovodjo.

Po nekaj mesecih je prišel odločilen trenutek za stimulacijo računovodje. Za mizo sta sedela leva in desna roka podjetja, potem je bilo tri metre praznega prostora, nakar je sedel predsednik delavskega sveta. Dva metra za njim so menci na klopek člani sveta. Obravnavali so pravilnik o plačah. Prvo skupino vodilne uslužbenice. Direktor je zdrknil mimo brez pripombe. Potem je prišla vrsta na računovodjo.

»Osemnajst tisoč,« je prebral direktor z nedolžnim glasom in hotel takoj naprej. Tedaj je med klopmi nekaj zamolklo zagodrnjalo.

»Preveč!« je nekdo rekel naglas.

»Kdo je rekel preveč?« je planil izza mize direktor. »Predsednik, reci naj vstane!«

Predsednik sveta je prenesel direktorjev glas iz treh metrov na preostala dva metra:

»Naj vstane, kdor je rekel preveč!«

Med klopmi je vse potihnilo in delavci so mirno obsedeli. Tedaj je direktor petično spregovoril:

»Tovariši, vi upravljate podjetje! In nekdo je rekel preveč. Pa sploh veste, koliko je vredna naš računovodja?« Pri teh besedah je desna roka sramežljivo povsila oči. »Ali ne dobivate vedno plačo, odkar imamo novega računovodjo? Ali ni v podjetju vse na tekočem? Ste pomislili kaj na njegovo odgovornost in kvalifikacijo?« Desna roka je začela bobnati po mizi, ker se je spomnila na papirje. »Seveda, vi vsega tega ne veste. Tudi ne veste, kako vse noči prebdi v pisarni in dela, dela kot črna živina. Lahko smo srečni, da ga imamo, povej, predsednik, če ni res?«

»Res smo lahko srečni,« je ponovil predsednik delavskega sveta.

Tedaj je računovodja malomarno zaprosil za besedo.

»Tovariši,« je rekel, »meni pač ni treba pri vas moleduvati za teh nekaj tisočakov, da boste vedeli. Malina mi ponuja dvaindvajset tisoč, Kovinka' celo štirindvajset. Samo osebna naklonje-

nost do direktorja me še zadržuje pri vas.«

Direktor je pomembno zakašljal pri teh besedah.

»Vsak hip lahko grem tja, kjer me bolje plačajo. Glede sposobnosti se nočem hvaliti. Pomislite pa, da sem trgovino »Kresnica« in mesnico rešil pred polomom, ko sem tam honorarno prevzel posle računovodje. Toliko, da ne boste mislili, da vas kaj prosim.«

»Vidite,« je zmagovalno zaključil direktor. »Vsak hip lahko gre od nas na bolje, vi pa pravite preveč. Računovodje so povsod iskani ljudje in povsod so dobro plačani. Pomislite, da vi upravljate podjetje, ki bo na psu, če nas zapusti računovodja. Na, se delavski svet strinja z osemnajst tisoč? Vprašaj, predsednik!«

»Se strinjate, kakor pravi direktor?« je vprašal predsednik delavskega sveta. Med klopmi je bila tišina.

»Vprašaj, če je kdo proti?« ga je opomnil direktor.

»Je kdo proti?« je ponovil predsednik. Med klopmi je bilo in ostalo tiho.

»Sprejeto! Zapiši, tovariši Mimica! In direktor je bral naprej.«

Ob njem je blestel računovodja. Velevažna osebnost. Zvezda. Kakor srednji napadalec nogometnega moštva, za katerega se pulijo trenerji, kakor filmski igralec, ki ga oblegajo režiserji — skratka, zvezdnik v gospodarstvu. Tisto glede papirjev ni tako važno. Osemnajst in pet premije je trindvajset ter deset honorarno je trindvajset. Še nekaj tisočakov za ločeno življenje, no, pa se bo že dalo nekako živeti...

-117-

Čez trideset let brez gozdov, če...

Gozdno bogastvo je v Pomurju izredno borno. Samo smotrnejše gospodarjenje in odločnejši obnovitveni ukrepi lahko zanesljivo jamčijo, da ne bo pokrajina že čez trideset let ostala brez gozdov. Sicer pa imajo že sedaj velike skrbi: izredna sušna leta, v pomladi in v jeseni poplave na ravnini, na gričevnatem svetu pa celo hudourniška razdejavanja.

Gospodarjenje v gozdovih pa ovirajo slabo urejene posestne razmere. Gozdne parcele zasebnikov so večinoma zelo majhne. Zasebnih gozdov pa je tudi mnogo več kot državnih in terjajo večje izdatke, kot pa znašajo dohodki gozdnega sklada. Spričo tega je prišlo lani do občutnega nesorazmerja: precej sredstev, pridobljenih iz državnih gozdov, so izdali za gozdove zasebnikov, kar se letos ne bi smelo ponoviti.

Za obnovu pomurskih gozdov so potrebni mnogo sredstev. Letos bodo predvidoma imeli na razpolago 80 milijonov dinarjev. Mnogo pa bi se dalo doseči tudi

z drugimi ukrepi, ki bi posredno prispevali k temu, da ne bi sekali toliko lesa za kurjavo: z večjo uporabo premoga, intenzivnejšo elektrifikacijo in boljšo organizacijo gozdarske službe. Gozdarski strokovnjaki pa si mnogo obetajo tudi od sajenja topolov, ki bodo lahko že čez trideset let prinesli prebivalstvu letno stotimiljonske dohodke. Brez primerljivih drevesnic pa ni moč zadovoljivo uresničiti tega obnovitvenega ukrepa.

Gozdarski problemi so skupaj s kmetijskimi celota, zato jih je potrebno tako tudi obravnavati in odstranjevati. Slabo stanje gozdov pa narekuje tudi več sodelovanja med gozdarskimi strokovnjaki in občinskimi ljudskimi odbori pri sestavljanju načrtov za pospeševanje kmetijstva, razdeljevanju sredstev gozdnega sklada in urejevanju katastra, zaradi katerega je še zmeraj mnogo spornih vprašanj. To sodelovanje pa ni bilo dosedaj vselej zadovoljivo.

Vpliv nesoglasij na proizvodnjo

Čeprav ima posestvo v Sobotincih urejeno gospodarsko središče in dobre pogoje za hiter razvoj poljedelstva, je zadnja leta proizvodnja močno nazadovala. Predlanskim je imelo posestvo 802.704 dinarjev izgube, lanskega bilanca, ki še ni popolnoma izdelana, pa obeta izgubo čez milijon dinarjev. Poljedelski pridelki so bili minulo leto posebno slabi. Na površini 35 ha so pridelali le 282.000 kg krompirja, na 34 ha pa samo 49.704 kg pšenice. Tudi pri drugih pridelkih je bil donos povprečen. Enako slabo je stanje živine.

Za padeč proizvodnje so krivi predvsem subjektivni vzroki. S slabo organizacijo dela, površno nego pridelkov, ki so bili razen tega še prepozno posajeni in pomanjkljivim gnojenjem seveda niso mogli pridelati več. Med delavci, delavskim svetom, upravnim odborom in direktorjem obstajajo že daljša nesoglasja. Več članov delavskega sveta izjavlja, da direktor ni upošteval nobenega sklepa delavskega sveta in da je tem sklepom celo nasprotoval. Nezaupanje, katerega je kazal do delovodij na posameznih delovnih mestih se najbolj kaže v tem, da direktor sklicuje vsako jutro delavce iz najbolj oddaljenih krajev v sedež uprave in jim osebno razdeli delo, če pa njega ni, stori to njegova žena. Tako so delavci izgubljali čas, delovodje pa niso čutili nobene odgovornosti za organizacijo dela. Takšni odnosi so se seveda odražali na proizvodnji. Spričo stalnih nesoglasij niso delavci kazali nobenega zanimanja za delo in zdi se, da so namenoma opravljali določene posle malomarno. To je nemalo krivde tudi na delavskem svetu, ki ni znal odnosov razčistiti na pravem mestu, tem-

več je dopustil, da so trpeli skupni interesi proizvodnje na posestvu.

Pred dnevi je posestvo obiskala komisija, v kateri so bili kmetijski strokovnjaki okrajnega ljudskega odbora v Ptujju, predstavniki občinskega ljudskega odbora Gorišnica in člani kolektiva. Mnenje komisije je, da bi treba odnose na posestvu urediti še pred pomladansko setvijo in postaviti novo vodstvo, ker se je ves kolektiv izrekel proti sedanjemu direktorju. Če bo to res vplivalo na izboljšanje proizvodnje, je tak ukrep upravičen. Če ne, pa, da bo treba tudi med delavci samimi precej vzgojnega dela, da se bo stanje na posestvu uredilo in da bodo zavzeli pravilen odnos do dela.

Dobra strokovna knjižnica VELIKA POMOČ PRI DELU

V strokovni knjižnici Tovarne avtomobilov Maribor postrežejo članom delovnega kolektiva vsak dan s knjigami in revijami. V knjižnici lahko obiskovalci prebere krajše sestavke; navadno pa si knjige in revije izposodijo, kajti stvari, ki jih zanimajo, je treba dobro preštudirati, če hočejo izpopolnjevati svoje strokovno znanje.

Knjižnica je dobro založena s sodobno strokovno literaturo, saj ima skoraj 2000 knjig v slovenskem, nemškem in drugih jezikih. Poskrbljeno je tudi za prevode.

Razen knjig ima knjižnica tudi mnogo strokovnih revij. Razen njih pa tudi bilten, ki jih pripravlja in izdaja Center za tehnično in znanstveno dokumentacijo v Beogradu. V biltenih so navedeni naslovi važnejših člankov in revij, v katerih so izšli, s kratko vsebino in dokumentacijo.

Člani delovnega kolektiva Tovarne avtomobilov Maribor imajo dovolj možnosti za izpopolnjevanje svojega strokovnega znanja in za spremljanje razvoja

IZ POMURJA

Na pobudo okrajnega vodstva ZB v Murski Soboti se je do sedaj prijaviło 40 kandidatov za Dopisno ekonomsko šolo v Ljubljani. Slušatelji si bodo lahko samostojno pridobili znanje utrjevali na posebnih seminarjih, ki jih bodo vodili domači pedagoški delavci.

Kmetijska zadruga v Puconcih je lani organizirala množični pregled živine v svojem okolišu. Smoter tega pregleda je bil: odkriti metljivo ali drugače obolelo živino. Veterinarski strokovnjaki so dali potrebna navodila živinorejcem, ki sedaj sami zdravijo bolezni živali. Stroške pregleda plačala zadruga.

V Rakitani pri Murski Soboti so ustanovili stalno šolo za traktoriste. Prvi tečaj je že mino. Izpite za kvalificiranega traktorista je opravilo 16 ljudi. V kratkem se bo pričel že drugi trimesečni, avgusta letos pa enoletni tečaj za avtomatiste. V Pomurju je okrog 50 traktoristov, ki še nimajo potrebne kvalifikacije za opravljanje poklicnega dela. Precej je tudi tistih, ki ne znajo uporabljati vseh priključkov. Iz okrajnega sklada za pospeševanje kmetijstva so določili štiri milijonov din za nabavo novega traktorja.

Ustanovitelji traktorske šole v Rakitani pričakujejo, da se bo s stalnim usposabljanjem vozačev znatno zmanjšalo število okvar na traktorjih in priključkih, kar je do sedaj povzročalo zadržem veliko škodo. S takim poslovanjem bo šola tudi povsem opravičila svoj obstoj.

V Križevcih pri Ljutomeru bodo letos odprli plemenilno postajo, v kateri bo plemenilo pet zadrževnih bikov. V zadržnem okolišu se je selekcija živine že močno uveljavila; pridobili so mnogo dobrega plemenskega naraščaja in večja je tudi možnost krav. Pri nekem živinorejcu-zadržniku je znašalo lani hlevsko povprečje 5000 litrov mleka na mlaznico, kar je že izreden uspeh.

KDO BO PRVI?

O tem zdaj razmišljajo pionirji kranjskega okraja

V kranjskem okraju sta okrajna zveza DPM in OK LMS razpisala v počastitev 25. maja — Dneva mladosti in rojstnega dne tovariša Tita tekmovanje vseh pionirskih odredov. Pionirski odredi naj bi tekmovali v

V SOSTANJSKI USNJARNI NE MISLIJO NA PODRAŽITEV SVOJIH IZDELKOV

Pretekli teden smo lahko čitali v enem naših časopisov in silali tudi v radiu, mnenja, iz katerih je razvidno, da so nekateri zlasti usnjarska podjetja, že ali pa nameravajo podražiti svoje artikole zaradi povišanja ravni tarifnih postavk.

Naš delovni kolektiv smatra za umestno, objaviti s tem v zvezi naslednje pojasnilo:

Samoupravni organi Tovarne usnja Šoštani, kot tudi upravni odbor Sindikalne podružnice in uprava podjetja sama, so se vedno borili in se bore s stalnim izboljševanjem organizacije proizvodnje, s pravičnim zaposlovanjem članov delovnega kolektiva, s kar najbolj racionalnim predelovanjem surovine, z gospodarsko uporabo strojev in naprav, za vedno cenejšo proizvodnjo.

Delovni kolektiv smatra, da se mora cenejša proizvodnja, dosežena z gornjimi ukrepi, odražati ne le v povečanem dobičku, temveč tudi v znižani prodajni ceni. Le v skrajni sili je bilo potrebno v letu 1955 prisiljeno, odločiti se za povišanje cen svojim proizvodom, po občutnem zvišanju cen enemu najvažnejših proizvodnih sredstev — rastlinskimi maslinami. In še takrat smo na strojih in napravah, najmanj pravilni neradi.

Prepričani pa smo, da sedanje povsem upravno povišanje plač zaposlenim v usnjarski industriji, nikakor ne pomeni tolikšne obremenitve v polni lastni ceni (gre vsega le za okrog 1% povečanja materialnih stroškov), da bi bilo mogoče zagovarjati kakršnokoli povišanje prodajne cene na ta račun; in v našem podjetju tudi res ne bomo cen spreminjali, najmanj navzgor.

Do sem se kolektiv Tovarne usnja Šoštani povsem strinja z objavljeno kritiko. Ne strinja pa se s splošno trditvijo, da bi katere lahko potrošnik razbere, da obstaja velika nevarnost za zvišanje cen zaradi večjih plač, zlasti v usnjarskih podjetjih.

Kolkor smo seznanjeni s stanjem tudi v drugih usnjarskih podjetjih, te nevarnosti namreč ni, če pa gre le za »nekateri« točne, kot je bilo navedeno, bi bilo bolj na mestu, te kar imenovati ne pa težko priborjeno in pravilno povišanje plač v usnjarski industriji na tak način spravljati pri državljanih v čudno luč.

Torej še enkrat: v naši tovarni zaradi povišanih plač cen ne bomo zviševali in menimo, da tudi drugod tega ne bodo storili!

Delavski svet, Upravni odbor, Upravni odb. Sind. podružnice, Uprava podjetja.

tem: kateri organizaciji se bo posrečilo pridobiti več državljanov za delo v krožkih, kje bodo imeli več krožkov, kje bodo bolj uspehi ob prizadevanju sotskega odbora in pionirske samopomoči. Tekmovali bodo tudi v tem, kdo bo imel več prireditvev, izletov, tekmovanj, razstav, glasbenih in plesnih revij itd. Se posebej pa v tem, kateremu odredu bo uspelo za Dan mladosti pripraviti simbolni program. V vseh občinah bodo namreč velike mladinske in pionirske prireditve, tedaj pa bodo objavljali tudi rezultati tekmovanja. Okrajna zveza DPM in OK LMS sta sklenila dati kot prvi dve nagradi opremo za delavnico v vrednosti 50.000 dinarjev. Dodeljena bo taka oprema, ki je v skladu z delovnimi odredki. Izredno pestre in mikavne kolektivne nagrade bodo dala tudi nekatera podjetja in ustanove.

V tem mesecu bodo pionirski odredi na osnovi razpisa tekmovanja sestavili delovne načrte, tekmovanje pa se bo pričelo 1. marca. Dosežene uspehe bo spremljala posebna tekmovalna komisija, ki bo važnejše prireditve in tekmovanja tudi obiskala. Zvezovalne bodo nevedno skrbeli tudi stari, mladina in drugi, ki delajo s pionirji. Prepričani smo, da se bodo za tekmovanje prijavili vsi odredi pri delu pa jim želimo mnogo uspehov.

IZ RUŠKE KOMUNE

Dve novi gozdni drevesnici

Na petkovi seji Občinskega LO v Rušah so po poročilu, ki ga je podal predsednik občine, imenovali nove člane v občinski svet. Razen tega pa so razpravljali še o gospodarstvu ter poslušali poročilo revirnega vodstva. Iz lo-tega

je razvidno, da je na področju občine več kot 14.600 ha gozdnih površin. Velikim potrebam po gozdnih sadežih imajo na področju občine le eno drevesnico, in to na Smolniku. Ker le-ta ne zadošča, so sklenili ustanoviti še gozdni drevesnici v Lovrencu in Selnici ob Dravi. Lesos nameravajo pogoditi več kot 100 ha pogorišč in goščev na Kobanskem, v načrtu imajo tudi velika gozdana nevalna dela, ki naj bi jih opravila na površini 334 ha. Razen tega nameravajo izboljšati gozdne poti ter zgraditi nekakšne nove. Na prošnjo lastnikov gozdov je bilo letos izdanih že precej sednih dovoljenj.

Razna tega so na seji razpravljali o delu občinskega gozdarskega sveta, o tiskah na mlaticah, ki naj bi jih čimprej znižali za kmetovalce na Pohorju in Kozjaku. V komunah imajo le štiri mlaticine, za katere naj bi plačevali sedanje takse. Vse ostale mlaticine so stare in bi po mnenju številnih odbornikov morale biti oproščene takse.

Ljubljana čez nedeljo

Različni ljudje imajo različne načrte za to, kako bi prijetno preživeli nedeljski dopust. Muhasto vreme v zadnjih dneh tedna pa je žal prekržalo lepe načrte tistim, ki so nameravali nekaj uric preživeti na Gorenjskem pod oplivom višinskega sonca in na dobro namazanih smučeh. Pri »Putnikih« so sicer čakali do zadnjega, kako bo s prijavitelji za skupinske izlete, kakršne prirejajo že nekaj nedelj pred začetkom nedelje so se vrnili iz Dola pri Ljubljani, kjer so gasili gospodarstvo poslopje pri gostilni Zidar. Skupno z domačo prostovoljno gasilsko četo so zajezili požar, vendar pa so plameni požrli za blizu 600.000 din vrednosti. Kasneje pa budni čuvarji varnosti pred ognjem niso imeli dela.

Se nekaj bi bili radi zvedeli to nedeljsko jutro. Namreč, koliko ljudi je v našem mestu, ki se ranajo po pravilo: rana ura — zlata ura! Sedela bi bil kakršenkoli podatek o tem le delno realen, ker se lahko zanememo le na to, kar vedo o zgodnjem ostajanju telefonistov na pošti na številki 0-8. Tu namreč sprejemajo naročila za bujenje ob določenem času, vendar pa je žal tako bujenje po telefonu samo prednost tistih, ki imajo telefon. Radi bi bili torej zvedeli, koliko ljudi je naprosilo PTT, naj jih očera predubudi. Toda tudi s tem skupnim podatkom ne moremo prestopiti in primerjati, če je v našem mestu več zaspancev ob delavnikih ali ob nedeljah.

»Ne dam vam teh podatkov, sprašajte jutri upravnika,« je dejal prijazen ženski glas.

»Prav, pa jutri, saj časnik izide vsak dan.«

Manj konspirativni so bili tisti zgodnji Ljubljančani, ki so se v ranih in malo manj ranih jutranjih urah z balončki, papirnatiimi cveticami in prijetno razpoloženi pračali s predpustnih zabav. Velikih osrednjih prireditvev sicer v Ljubljani za konec tega tedna ni bilo, zato pa več manjših in internih po podjetjih, kajti tudi časa, kot je predpust, ne gre odtegotati njegovega davka — dokler denarnica prenese. Ta denarnica zmogličnost pa je mejnik tudi za mnoge druge nedeljske prijetnosti, če odštejemo popoldansko sprejanje na pomladanskem soncu.

Izpred sodišča v Ljubljani

Poneverba in zloraba uradnega položaja

V Kmetijski zadrugi v Lukovici imajo smolo s svojimi uslužbenci. Sedaj je bila na vrsti M. O., poslovodkinja zadrugne trgovske prodajalne. Prevladala inventura lani je odkrila v tej poslovodnici primanjkljaj v znesku 148.716 din. Nerazčisteno pa je ostalo vprašanje, kako je ta primanjkljaj nastal. To je ugotovila kazenska preiskava. V kratkem povedano: poslovodkinja je postopoma jemala iz izkupička poslovalnice razne zneske, dokler vsota ni dosegla številke, ki jo je odkrila inventura. To poneverjanje se je začelo šele v začetku lanskega leta, čeprav je bila M. O. zaposlena v zadrugi že več kot tri leta.

M. O. si je pomagala še na druge načine. Čeprav ji je centrala v Lukovici že izračunala za vsak predmet prodajne cene in bi se teh cen morala pri prodaji potrošnikom držati, je kljub temu zvišala cene riža, žarnic, pralnega praška, čokolade, vezal in elastike. Koliko je s tem zasluzila, ne bo mogoče nikoli ugotoviti.

Prav tako bo ostal prikrit tudi zaslužek pri prodaji saharina, cimeta, popra, jesprenja, pšeničnega zdroba in drugega, kar je kupovala mimo lukoviške zadruge od privatnikov.

Zaradi razočaranja je segel po nožu

Lani 29. novembra sta se v zgodnjih jutranjih urah sprla A. J., 24-letni delavec tovarne »Izolirka«, in njegova žena. Prejšnji večer sta bila skupaj v »Riu« skupno z nekim znancom. Že tu je zaročena odklonila, da bi še naprej hodila z A. J., ker jo je hotel pred tem že pretepeti. So se je hotela odpeljati na Vič, kjer stanuje, s tobroljubom, sama, ji A. J. tega ni pustil. Zato so šli vsi trije z znancom vred na Vič in tam celo zavili v gostilno »Viš«. Dekle pa je hotelo kmalu domov in A. J. jo je spremljal. Ker jo ni pustil v stanovanje in ji celo grozil, da jo bo ubil, če ga ne mero, je začela teči nazaj proti gostilni in klicati na pomoč znanca. Le-ta je skočil, da bi videl, kaj je. K njemu je prišlo deklo, za njo pa še A. J., ki je kmalu nato pogrebel žepni nož in prezal dekletu desno stran obraza ter ji poškodoval tudi zlezo silnavko, njenega zaščitnika pa je tudi dvakrat zabodel v levo lice, zaradi česar sta morala oba iskati zdravniško pomoč.

Na sodišču je A. J. dejanje odkritostno priznal in bil pripravil poravnati zaročeni tudi primerno bolestinno, medtem ko mu je poškodovani spremljevalec vse odpustil. — A. J. je bil obsojen na šest mesecev zapora, pogojno za dve leti.

Gradisce bo dobilo telefonsko zvezo

Gradisce, majhna hribovska vasica

Gradisce, majhna hribovska vasica in hkrati kulturnoprosvetno središče obmejnega Kobanskega, se zmeraj nima telefonske zveze. Često je potrebno tamkajšnje prebivalce ali ustanove na hitro o tem obvestiti. Zato je Občinski LO v Rušah sklenil, da Gradisce čimprej poskrbi za telefonsko zvezo. Za splošno bodo začeli napeljevati telefon.

Premalo sredstev za vzdrževanje občinskih cest

Za vzdrževanje občinskih cest v občini Ruše so imeli lani zelo malo sredstev. Na razpolago je bilo le 300.000 din. Kar so porabili le za najnujnejša dela. Spričo minimalnih sredstev so lani ceste v glavnem le posipali z gramozom. Pri tem delu so ObLO v veliki meri pomagali tudi prebivalci iz Selnice in Fale, in to z brezplačnim dovažanjem gramozov. Medtem ko pa pri popravilju cest v Rušah niso pomagala niti podjetja, čeprav je cesta pri Lipu, po kateri največ vozijo tovorne na Spodnjem Smolniku, zelo v slabem stanju. Občinski ljudski odbor želi, da bi se podjetja bolj zavzela za vzdrževanje cest.

Prešernove družbe

Pohitite v vpisov in članstvo

Murney je berglo položila počez na zadnja sedeža v avtomobilu, mi potisnila steklenico z žganico v roke in skrila stol za gost grm. Potem je sedla kraj mene k volanu in me vprašujoče pogledala.

— Kar prav je tako, — sem jo opogumil.

Pognala je avto in zavila na pot, ki se je začela za hišo že kar takoj vzpenjati po klancu med venec golih vrhov.

Ko je tako vozila, sem začel razmišljati o nevarnem srečanju z Gordyjem. Toda ko sem vse pretehtal, se mi je zdelo nesmiselno, da bi se imel česa bati. Dejansko so imeli ti ljudje svoj načrt kako bi me uničili in vse tako napeljali, da bi se kdorkoli lahko prepričal, da sem si sam vzel življenje. Toda Murney v to peklensko zaroto ni bila zapletena. Gordy me vpričlo nje gotovo ne bo naravnost napadel.

Torej se je bilo treba boriti lokovo, ne naravnost, z orožjem. Poti ni hotelo biti konca in sem postal že kar nemiren. Bila je to ena izmed tistih kalifornijskih poti, pusta in samotna, ko da bi bila nekje na nekem drugem planetu.

— Je še daleč? — sem vprašal Murney.

— Da, še malo navkreber.

— Ugasi luč in ustavi avto. Ni treba, da Gordy čuje motor. Murney me je ubogala.

— Daleč boš moral hoditi. Ali boš mogel?

— Bom moral, — sem odgovoril.

Voz je bila ustavila za grmovjem. Izstopila je in pomagala še meni. Potem je vtaknila ključ motorja v žep. V svetlobi mesečine, sem opazil, da je bila siva v obraz, skoraj kakor zemlja.

— Nespameten si, da hodiš v takem stanju.

— Nežno sem jo potrpeljal po roki.

— Ne misli na to! Pojdiva!

Krenila sva po ozki stezi, ki je bila speljana proti hiši.

Krenila sva po ozki stezi, ki je bila speljana proti hiši. Murney me je podpirala z desne strani, na levo plat sem si še kar dobro pomagal z berglo.

Ko sva tako nekaj časa hodila, sem zagledal obrise hiše. Bila je skromna kmečka stavba, nič kaj velika in z nizkimi prizidkom.

— Tu je garaža, — mi je pojasnila Murney.

Skozi okna ni bilo opaziti, da bi v hiši gorela luč. Bila je kakor mrtva. Že na prvi pogled je bilo videti, da je bila dolga leta neobljudena. Sredi ograje iz strhlenelega lesa, ki je oddeljevala, kar bi moralo biti vrt, a je bilo vse gosto porasteno z grmičjem in plevelom, so bila široka majava vrata, prav tolikšna, da je bilo mogoče z avtomobilom skoznje do garaže.

— Poglejva najprej v garažo! — sem šepnil.

Izoglobala sva se steze, da nama pesek ne bi zaškrpjal pod podplati.

Obe krili vrat v garažo sta bili zaprti. Murney ju je odrinila po železni tračnici vsakosebi, a le toliko, da sva mogla v garažo. Prva je sama vstopila, potem je pomagala še meni. Mračno je bilo v prostoru in zaudarjalo je po plesnobi.

— Prižgi svetilko! — sem ji dejal.

Murney je prestavila pretikalo. Stožec svetlobe je obsijal moder avto z dvema sedežema. Voz je bil nov in prav gotovo ne tak, kakršni ponavadi tičijo v neobljudenih hišah.

— To je Gordyjev avto. Vzel ga je tistega dne, ko je odšel, — je rekla Murney in pogledala v voz. Ključ je bil v motorju. Vse je bilo nared, da bi voz lahko kar stekel.

— Prav si imel, — je Murney zašepetala. — Gordy mora biti tu v hiši. A kaj sedaj?

— Vi hiši ni svetlobe: ali spi je pa pijan. Koliko vrat je v hišo?

Manj konspirativni so bili tisti zgodnji Ljubljančani

Manj konspirativni so bili tisti zgodnji Ljubljančani, ki so se v ranih in malo manj ranih jutranjih urah z balončki, papirnatiimi cveticami in prijetno razpoloženi pračali s predpustnih zabav. Velikih osrednjih prireditvev sicer v Ljubljani za konec tega tedna ni bilo, zato pa več manjših in internih po podjetjih, kajti tudi časa, kot je predpust, ne gre odtegotati njegovega davka — dokler denarnica prenese. Ta denarnica zmogličnost pa je mejnik tudi za mnoge druge nedeljske prijetnosti, če odštejemo popoldansko sprejanje na pomladanskem soncu.

Manj konspirativni so bili tisti zgodnji Ljubljančani

Manj konspirativni so bili tisti zgodnji Ljubljančani, ki so se v ranih in malo manj ranih jutranjih urah z balončki, papirnatiimi cveticami in prijetno razpoloženi pračali s predpustnih zabav. Velikih osrednjih prireditvev sicer v Ljubljani za konec tega tedna ni bilo, zato pa več manjših in internih po podjetjih, kajti tudi časa, kot je predpust, ne gre odtegotati njegovega davka — dokler denarnica prenese. Ta denarnica zmogličnost pa je mejnik tudi za mnoge druge nedeljske prijetnosti, če odštejemo popoldansko sprejanje na pomladanskem soncu.

Neizpolnjeni sklepi izza zelene mize

Ljubljana, 17. febr. — Zimske dni izkoristijo posebno polneti športniki za obračun svojega dela. Doslej so se skupščine vrstle nekako normalno, tako da je bila vsako nedeljo po ena. Danes pa se jih je nagradilo kar cela kopica. Veslači, tenisači, ljubljanski nogometaši in Vičani so imeli dopoldne več ali manj plodne skupščine, odbojkarji pa svoj plenem.

Na vseh skupščinah sprejemajo številne zaključke, ki naj bi pomagali določiti športni panogi ali pa športu sploh pri napredku. Bodisi da gre za razširjenje športa v kraje, kjer še ni razvit, bodisi da gre za dvig kvalitete. Večkrat pa ti zaključki ostanejo le na papirju, medtem ko vsa stvar teče naprej po starih tirih. Prav zaradi takih papirnatih zaključkov, na vseh skupščinah jih je vedno dovolj, ki po navadi ne zahtevajo, lahko še vedno ugotovljamo, da je v naših športnih organizacijah še vedno premalo mladine, da je povsem čutiti pomanjkanje trenerjev in inštruktorjev, da ni gnotnih sredstev itd.

Ce že torej na skupščinah sprejemajo koristne zaključke, jih je treba tudi uresničiti. Nekaj podrobnosti s skupščin pa preberite v naslednjih vrstah.

Veslače je utrudil Bled

Ljubljana, 17. februarja. — Danes dopoldne je bila v prostorih ZSS skupščina veslaške zveze Slovenije. Med uspehi preteklega leta je nesporno največji brezhibna organizacija evropskega veslaškega šampionata na Bledu. Uspeh je tem večji, če pomislimo, da je bilo v pripravljanih doli v komiteju komaj 30 ljudi in da se tik pred šampionatom nastavili še nadaljnji 30. V zvezi z marljivim delom pri organizaciji šampionata je bila na današnji skupščini izročena pohvala tov. Sijardu. Drug večji uspeh pomeni tečaj za trenerje, ki je bil pred kratkim leto v Izoli in katerem je 25 tekmovalcev dobilo potrebno strokovno znanje. Mem ostalimi uspehi bi veljalo omeniti, da je bilo lani v veslaški šport vključene mnogo mladine, da se je povečala aktivnost klubov in da je njihov stik z Zvezo tesnejši. Lani so ustanovili primorsko veslaško podzvezo pa tudi nasploh so veslači dosegli kvaliteten in množičen napredek.

Nasproti temu pa so seveda neuspehi in pomanjkljivosti v delu Zveze. Dal krivde za to leži na sekretariatu, ki je bil obilno zaposlen s organizacijo šampionata, delno pa so tega krive objektivne težave, zlasti kar se tiče plovnega parka. Zastareli čolni in v nekaterih primerih neuporabne lode zahtevajo nujno popravilo, za kar pa ni sredstev. Značilno za veslaške klube pa je, da nima niti eden zaledja v kakem podjetju ali ustanovi. Za kvaliteten napredek prostovolno slabo delo trenerjev, ki strokovno niso dovolj podkovani, kar je pokazal popoln neuspeh jugoslovanske reprezentance na blejskem šampionatu. V zvezi s šampionatom je vredno omeniti tudi to, da veliki veslaški center na Bledu, ki z vsemi zgradbami predstavlja vrednost okoli 30 milijonov dinarjev, še vedno nima organa, ki bi bil odgovoren za upravljanje te splošne ljudske imovine. V delu Zveze pa so bile tudi nekatere organizacijske pomanjkljivosti. Tako doslej sploh nimajo registracije tekmovalcev in tudi sodniki niso zadovoljili. Zveza je posvetila premalo pozornosti novincem in pa vključevanju delavke mladine, medtem ko je z negotovnim ugotovila popolno nezanimanje Visoke šole za telesno vzgojo v Ljubljani za veslaški šport.

V razpravi so delegati klubov želeli, da bi letos izvedli kategorizacijo veslačev in veslaških prireditev, nadalje, da bi uradno šteli tekmovalci in da bi s prihranjenimi sredstvi klubi lahko povečali svoj plovni park. V ta namen naj bi letos opustili številne regate, uvedli pa nove oblike medmestnih tekmovalcev. Delegati so nadalje pripravili teozno povezavo med veslači in »Partizanom«, nadalje propagandno izletniško veslanje, ki naj bi prispevalo k popularizaciji te panoge in da bi predvajali filme s evropskega šampionata, predvsem za klubske trenerje.

Ob koncu skupščine je bil izvoljen nov odbor, ki ga bo vodil dosedanj predsednik Boris Kocjančič.

O kormi atletov še ne moremo govoriti, ker je še pre zgodaj, vendar pa so dosegli nekaj dobrih rezultatov, ki bodo po skupščini AZS verjetno registrirani kot državni rekordi v zaprtih prostorih. Tu moramo omeniti predvsem Lorgerja v teku na 60 metrov (6,8), Urešnikovo v kroglu (15,53), Leska v palici (390 cm), Vašiča na 2000 m (6:01,2), Stamejčičovo v daljini (5,33 m) in druge.

Organizacija prvenstva bi bila lahko boljša, če se ne bi tekmovalci zaradi potrebe sprehajali in bili v napoti prideliteljem.

Odbojkarjev je mnogo, toda ne v organizaciji

Ljubljana, 17. febr. — Dastavno ne moremo trditi, da je odbojka pri nas doživela kdo ve kakšne uspehe v kvaliteti, so bili danes na plenumu odbojkarjske zveze predstavniki podzvez klubov in upravnega odbora vendarle mnenja, da so v minuli sezoni precej napredovali. Posvetili so več pozornosti zgolj novih kadrov, mariborski podzvezki pridružili še kopreko in ljubljansko, tesno sodelovali s »Partizanom« in podobno. Seveda pa niso mogli niti mimo napak, med katerimi je omeniti premalo skrbi za naraščajočo, slabo propagando za odbojko in zaostajanje za modernim načinom igre.

Decentralizacija organizacije in sistema tekmovalstva se je pokazala za koristno. Grajali bi se neeresnost nekaterih klubov v conskih tekmovalstvih, ki so med prvenstvom brez vzroka odstopila. Posamezni klubi so dosegli tudi lepo kvaliteto, tako Branik, ki je drugi v državi, kot tudi mlado moštvo Fužinarjev iz Raven, ki se je uvrstilo v zvezno ligo.

Poročila so zajela le del delovanja odbojkarjev. To bodo bržkone odpravili že letos, ko bodo v svoje vrste pritegnili gotovo še enkrat toliko članov, kot jih imajo sedaj (1956), saj je po sklepih Sportne zveze Slovenije odpravljena pristojbina za registracijo. Kot drugod, je namreč tudi pri odbojkarjih največji problem pomanjkanje sredstev.

Predsednik odbojkarjske zveze Slovenije Karel Kajfež je poudaril, da bodo morali tudi letos skrbeti najbolj za množičnost, pa seveda tudi za kakovost. Še naprej pa se bodo trudili za vzgojo inštruktorjev in trenerjev, ki jih imajo sedaj le 82. Število kadrov je namreč tudi pogoj za trdnost organizacije v klubih in podzvezah.

Plenum je porabil tudi precej časa za ureditev letošnjega koledarja in nekaterih manj važnih vprašanj. Iz koledarja bi omenili tekme Slovenije z BIH v Sarajevu in Ljubljani. Slovenije proti Avstriji ali Vzhodni Nemčiji in turnir Slovenija-Hrvatska-Češki klub, ki bo v času Festivala telesne kulture.

Teniških igrišč je malo, žogic pa ne mnogo več

Ljubljana, 17. febr. Danes je bila v prostorih agronomске fakultete skupščina Teniške zveze Slovenije, ki sta ji med drugimi prisostvovala tudi generalmajor Korač, član TZJ, in dr. Tomičič, predsednik Teniške zveze Hrvatske. Na tej skupščini v glavnem ni bilo nič novega, posamezni člani Zveze so sicer trdili, da se tenis v Sloveniji lepo razvija, da ima za to tudi pogoje tle. Temu pa seveda ni tako. Teniški šport se je v Sloveniji v primeri s prejšnjimi leti

res nekoliko razvil tudi izven Maribora in Ljubljane, pa tudi rezultati, ki so jih dosegli naši tekmovalci v zveznem merilu letos, so bili zadovoljivi. Vendar na se je šport zaradi pomanjkanja igrišč in še bolj zaradi zelo dragih žog omejil le na nekaj klubov, oziroma na majhno število ljudi. Potrebno bi bilo ustanoviti še eno strokovno šolo, podobno tisti v Mariboru. Na skupščini so sprejeli v Zvezo badminton sekcijo Papirničarja iz Veče.

Rezultati zadnjega tretjega, kola so bili tle: Gradis 2210 kegljev (Klemencič 357, Pirč 381, Sattler 333, Smrajc 383, Gorjan 342, Erjavc 414); Branik 2284 keglje (Pirc 355, Lipovšek 398, Koral 365, Novak 378, Štifar 357, Kocol 383); Triglav 2166 kegljev (Čadež 369, Engelman 337, Kavčič 374, Martelanc 361, Ambröžič 365, Rozman 360); »Ljubljana« 1913 kegljev (Pavlin 316, Hruševar 286, Metlar 323, Ruparčič 365, Smolnikar 271, Falout 352).

Končni vrstni red pa je tale: Gradis 6739, Branik 6468, Triglav 6388, »Ljubljana« 5870 kegljev. G-E

»Ljubljana« v vodstvu

Na štirinastih kegljiščih v Mariboru in Ljubljani ter na dvoestezem v Trbovljah se je večer nadaljevalo republiško moštveno prvenstvo v kegljanju.

Včerajšnji rezultati so tle: V Mariboru: Triglav 4815 kegljev (M. Ambröžič 846, Turk 806, Martelanc 824, Debeljak 791, Starc 708, L. Ambröžič 788); Lokomotiva 4608 kegljev (Rosi 801, Baumkircher 828, Cumbak 785, Nagode 796, Tučič 797, Antolov 831); »Jesenice« 4711 kegljev (Spec 806, Grošelj 836, Kelih 788, Kosej 791, Crv 788, Šilbar 782); Gorjanci 4528 kegljev (Barbič 697, Vencelj 755, Jerman 729, Muren 784, Cigoj 789, Mrzljak 802).

Mariborska atletinja Unterreiterjeva je včeraj zmagala v teku na 60 m

REPUBLIŠKO ATLETSKO PRVENSTVO V ZAPRTIH PROSTORIH

SLABŠE KO V PRIRODI

Ljubljana, 17. febr. Danes dopoldne na Gospodarskem razstavišču in popoldne v ateljeju Servis-filma je bilo II. republiško atletsko prvenstvo Slovenije v zaprtih prostorih. Nastopilo je nad 150 najboljših slovenskih atletinj in atletov iz 11 klubov.

Letošnje prvenstvo je pokazalo, da je med našimi tekmovalci, posebno pa med mladimi, veliko zanimanje za te nastope. Čeprav spored disciplina ni bil popolna, pa se je prvenstvo zavleklo, tako, da bi bilo treba v prihodnje pomisliti na dvoednevi spored.

O kormi atletov še ne moremo govoriti, ker je še pre zgodaj, vendar pa so dosegli nekaj dobrih rezultatov, ki bodo po skupščini AZS verjetno registrirani kot državni rekordi v zaprtih prostorih. Tu moramo omeniti predvsem Lorgerja v teku na 60 metrov (6,8), Urešnikovo v kroglu (15,53), Leska v palici (390 cm), Vašiča na 2000 m (6:01,2), Stamejčičovo v daljini (5,33 m) in druge.

Organizacija prvenstva bi bila lahko boljša, če se ne bi tekmovalci zaradi potrebe sprehajali in bili v napoti prideliteljem.

Mladinci pri teku na 1000 metrov

Pri mladincih so je v teku na 1000 m razvila ogorčena borba za prvo mesto. Najbolj se je znašel Ingoič, ki je v finišu prvi pretrgal ciljno vrvico

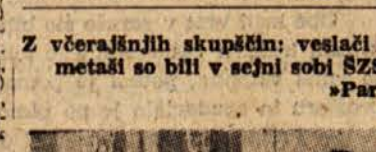
»TURNIR DESETORICE»
Kern prvi - brez porazu

Ljubljana, 17. beruarja. Včeraj in danes je NTK Odred priredil v klasični gimnazijski tradicionalni »Turnir desetorice«. Med desetimi najboljšimi slovenskimi namiznoteniškimi igralci (Kocjan ni nastopil, ker je suspendiran zaradi fizičnega napada na gledalca na jesenskem turnirju minulo soboto), je zmagal član »Ljubljane« Kern, in sicer z devetimi zmagami brez poraza.

Ze sinoči je bilo videti, da bo glavna borba za prvo mesto med Kernom in Podobnikom. V njunem medsebojnem dvoboju ka je Podobnik izbral napadno taktiko (omejil se je le na obrambo) in tako izgubil. Več smo pričakovali od Tomažiča, ki je bil doslej že na dveh zvezdnih prireditvah najboljši slovenski igralec.

Končni vrsti red: Kern 9 (27:6 razlika v nizih), Podobnik (Odred) 8 (24:11), Tomažič (»Ljubljana«) 6 (23:12), Tigerman (Odred) 6 (21:14), Teran 5 (19:16), Zexlina (oba Triglav) 4 (16:17), Mrgele (»Ljubljana«) 2 (16:20), Česen (Triglav) 2 (16:24), Stana 2 (16:24), Štrumbelj (oba Jesenice) 1 (7:24).

Z večerajšnjih skupščin: veslači so bili v prostorih »Poleta«, nogometaši so bili v sejni sobi SZS, odbojkarji pa v sejni dvorani »Partizana«

● RUAN, 17. februarja (AF). — Na mednarodnem namiznoteniškem prvenstvu Francije so se vsi trije jugoslovanski igralci Dolinar, Harangozo in Vogrin uvrstili v polfinala. Četrty polfinalist je Čeh Štipek. Harangozo je premagal bivšega svetovnega prvaka Leacha v 3:0, Vogrin enega najboljših sedanjih igralcev na svetu, Andreadisa, s 3:2 (zadnji set 22:20). Dolinar pa Belgijca Dugardeasa s 3:0.

Na Viču raste močan športni kolektiv

Kljub razmeroma majhni udeležbi je podal današnji občni zbor 8D »svoboda« temeljit prikaz delovanja in stremljenj tega hitro se razvijajočega kolektiva. Tako iz poročila predsednika Strmana kot iz diskusije je bilo razvidno veliko delo in uspehi, ki jih je doseglo društvo v preteklem letu. Za nadaljnje uspešno delo pa je predvsem potrebno čimprej zgraditi upravne prostore, kajti predsednik NK tov. Bunc je pravilno pripomnil, da je danes vzgojno delo skoraj onemogočeno, ker ni nobene prostora, v katerem bi se članstvo sestajalo in v katerem bi se lahko organiziralo preprosto družabno življenje.

Več koristnih predlogov je dal tudi predsednik sindikalnega sveta tov. Emeršič, ki je obljubil, da bo sindikalni svet s »športnim dinarjem« v mehan svojih možnostih finančno podprl telesovzgojno dejavnost v viški občini. Dal je tudi pobudo za formiranje sindikalnih športnih aktivov pri čemer naj bi društvo čimbolj pomagalo.

Glede upravljanja športnega parka po podružljenju je bilo precej kritike, kajti upravljanje ni tako »steklo« kot bi moralo. Povsem razumljivo je, da ne gre še vse tako gladko, ker šele lizejo pota in načine. Vsekakor bo po izjavi tov. Urbančiča, predsednika sveta za telesno vzgojo občine Vič, zadeva kmalu popolnoma urejena, kar bo pomembno tudi za nadaljnjo graditev tega največjega športnega parka v Ljubljani.

Veliko težav je društvo povzročilo nezavrženju postopek OLO Ljubljana, ki za gradnjo odobrene vose še danes dolguje društvu 500.000 dinarjev, kar je

povzročilo, da ima društvo kljub veljkemu prizadevanju za pridobitev potrebnih finančnih sredstev čez 350.000 dinarjev dolga. Zato bo ena prvih nalog novega odbora, da s pomočjo občine Vič reši omenjeni problem, ki je poizrtvovalnim funkcionarjem nakopal že zvršno mero nepotrebnih skrbi.

Po sklepu občnega zbora bo upravni organ društva »športni svet«, ki ga bodo sestavljali upravni odbori vseh klubov in izvoljeni izvršni odbor, ki mu bo predsedoval Jože Martinčič.

Največ skrbi mladini

Ljubljana, 17. febr. — Danes so sestali v prostorih Sportne zveze Slovenije predstavniki klubov ljubljanske nogometne podzveze in pregledali delo v minulem letu. Podzveza je lani posvetila več pozornosti množičnosti, vendar pa so jo pri tem ovirale precejšnje, predvsem gnotne težave. Tako imajo prijavljenih 27 igrišč, na katerih tekmuje 32 klubov s 94 moštvi. Pri tem pa je treba pripomniti, da je večina teh igrišč brez primernih higienskih in pomožnih naprav.

Klube tareta razen tega tudi pomanjkanje opreme za igralce in vzgojiteljskega kadra. To so predstavniki Usnarja, Poštara, Svobode, »Menga« in drugih klubov omenili v razpravi.

Kar zadeva skrb za mladino so določili večje vsoke v proračunu: 378.000 dinarjev. Tako kot lani bodo tudi letos organizirali mladinsko tabornjenje. Najboljše mladince bodo nagradili z izletom na nogometno tekmo Jugoslavija B : CSF B in Jugoslavija : Italija v Zagrebu.

Na koncu skupščine so izvolili nov 17-članski upravni odbor.

EVROPSKO PRVENSTVO V UMETNEM DRSANJU

Hanna Eigel prvakinja

Dunaj, 17. febr. (DPA). — Avstrijska drsalka Hanna Eigel je osvojila prvo mesto na evropskem prvenstvu v umetnem drsanju, ki je bilo sinoči končano na Dunaju. Lanska zmagovalka Ingrid Wendel je osvojila letos drugo mesto, Hanna Walter pa tretje. Naša slika prikazuje letošnjo evropsko prvakinjo pri uspešni figuri.

REPUBLIŠKO ŽENSKO PRVENSTVO V KEGLJANJU

GRADIS ni spustil naslova iz rok

Kranj, 17. febr. — Na kegljišču Triglava je bilo danes končano letošnje republiško prvenstvo ženskih vrst v kegljanju. Na tem prvenstvu so delovale vrste Gradisa in »Ljubljane« iz Ljubljane, Branika iz Maribora in Triglava iz Kranja. Ze po prvem nastopu v Mariboru je prišla v vodstvo vrsta republiškega prvaka Gradisa, ki je v Ljubljani ta naslov povečala, včeraj pa v Kranju obdržala naslov republiškega prvaka. Uspeh Gradisovk je popolnoma zaslužen, saj so bile daleč boljše od ostalih. Na drugo mesto se je uvrstila mariborski Branik, ki je proti pričakovanju pustil za seboj Triglav, ki je lani na državnem prvenstvu zavzel drugo mesto. Na zadnjem mestu je ostala vrsta »Ljubljane«.

Rezultati zadnjega tretjega, kola so bili tle: Gradis 2210 kegljev (Klemencič 357, Pirč 381, Sattler 333, Smrajc 383, Gorjan 342, Erjavc 414); Branik 2284 keglje (Pirc 355, Lipovšek 398, Koral 365, Novak 378, Štifar 357, Kocol 383); Triglav 2166 kegljev (Čadež 369, Engelman 337, Kavčič 374, Martelanc 361, Ambröžič 365, Rozman 360); »Ljubljana« 1913 kegljev (Pavlin 316, Hruševar 286, Metlar 323, Ruparčič 365, Smolnikar 271, Falout 352).

Končni vrstni red pa je tale: Gradis 6739, Branik 6468, Triglav 6388, »Ljubljana« 5870 kegljev. G-E

Pri članih Jugoslavija šele peta

Zell am See, 17. febr. (APA). Danes so v avstrijskem zimskošportnem središču Zell am See nadaljevali s tekmovalcem v smučarskih skokih za pokal Kongsberg. Pri mladincih so, kot smo že poročali, zmagali Jugoslavo, pri članih pa so velik uspeh dosegli Avstrijci, ki so zmagali v posameznem in moštvenem plasmanju. Prvo mesto je osvojil Ledolter (Avstrija) 223,3 (81,5 m in 82 m), drugi Müller (Avstrija) 219,0, 3. Bolkart (Z. Nemčija) 213,4, tudi na naslednjih šest mest so se plasirali Avstrijci. V ekipnem plasmanju je prvo mesto osvojila Avstrija s 651,5, na drugem mestu pa Avstrija IIe 3. Nemčija, Avstrija III, 5. Jugoslavija, 6. Italija itd.

Pokal Kurikala

Mont Solais, 17. febr. (DPA). Danes so v Mont Solais (švic) končali tekmovalstvo za tako imenovani Cap Kurikala. V štafeti 4x10 km je zmagala Francija s časom 2:42:10, 2. Italija 2:42:55, 3. Italija I 2:45:10, 4. Nemčija 2:44:57, 5. Švic 2:45:08, 6. Poljska 2:47:49.

Zmaga Jeseničanov nad Celovčani

Jesenice, 17. febr. Danes in sinoči so Jeseniški hokejisti igrali s celovškimi klubom KAC in ga v obeh tek-

Fanedla najboljša

Ravne na Koroškem, 17. febr. V nadaljevanju mladinskega republiškega prvenstva v alpskih disciplinah je bil danes na sporedu veslalom. Prva je bila dolga 1100 m s 250 metri višinske razlike in 30 vrati. Startalo je 65 mladincev in 13 mladinc.

Rezultati — mladinci: D. Faneld (Fužinar) 1:26,9, Lebe (Branik) 1:28,8, Starc (Triglav) 1:29,6, Čop (Blejska Dobrava) 1:25,4, Navodnik (F) 1:36,2, Ivartnik (Prevalje) 1:36,7, Ziberl (F) 1:36,9; mladinci: Krista Faneld 1:36,5, Rutar 1:45,0, Ankerl 1:46,7, Jamnik (vse Triglav) 1:52,0, Zdovec (Prevalje) 1:57,0, Keršajca (Plavnica) 2:04,8.

TA TEDEN na ljubljanskem sodišču

Iz obsežnosti posameznih kazenskih spisov in glede na vrsto kaznivih dejanj, ki jih bo obravnavalo Okrožno sodišče ta teden, kaže, kakor da bodo sodniki na vsak način končati vse tiste zadeve, ki iz tega ali onega razloga se niso bile zaključene s sodbo.

V terek bo ponovno v pretresu kazenska zadeva proti 30-letnemu M. P. iz Ljubljane zaradi hude telesne poškodbe, ki jo je povzročil nekemu gostu na veselici v Gasliškem domu v Skrljihu.

Dva komaj polnoletna mladeniča J. J. in Zg. Brnkov pri Kranju in M. K. iz Polzanka pri Cerkljah sta si tako zaželela dve zračni puški, ki sta bili spravljeni v tovarni »Inteksa« v Kranju v zaklenjeni sobi, da sta v lomila in puški odnesla.

Kolesar L. M., ki je po poklicu avtomehanik in doma v Talcah pri Logatcu, si je privoščil lani 10. junija avto sicer nekoliko preveč alkohola in začen vozil po cesti proti Logatcu tako vitjugo, da je s tem povzročil trčenje z nekim motoristom.

Ta dan bo tudi zanimava obnovitvena obravnava proti J. M. ki je bil svojčas obsojen zaradi vojnega zločinstva, pa je sedaj predložil dokaz, ki ga govore proti taki obsodbi.

Lani je nastal požar v Ljubnem. O tem požaru je poročal J. K. v »Gorenjem glasu« in pri tem navedel, da je povzročila požar ista skupina otrok, kakor pred leti. S takim poročilom se je čutila prizadetka mati enega izmed otrok in proti piscu vložila tožbeno tožbo.

Kazenska zadeva proti J. Vrbcencu, bivšemu poslovodji trgovske poslovalnice Kmetijske zadruge v Črnučah, ki je doživela že več obravnav, je ponovno razpisana za sredo. S pomočjo izvedenjskega mnenja bo mogoče ugotoviti, v koliko odgovarja Vrbcenc za pomeverbo 220.880 din in nevestno delo, ki je povzročilo tudi 104.449 din primanjkljaja.

Podoben kazenski spis kakor proti Vrbcencu je tudi proti poslovodemu in trgovini kmetijske zadruge v Horjulju, Francu N. in Janku S., katerima očita obtožba razen kaznivga dejanja, nevestnega gospodarskega poslovanja, še več kaznivih dejanj pomeverb.

Zelezniški uslužbenec A. E. iz Ljubljane bo stopil pred sodnike prav tako v sredo, ker je udaril s pestjo po obrazu nekoga kolesarja, ko je nedisciplinirano prekorajl železniški prelaz.

Na tajni obravnavi se bo v terek obravnaval tudi primer kaznivga dejanja nečistovanja. Ze večkrat kaznovani tat Milivoj B. pa se bo moral tokrat zagovarjati zaradi tavnine dornarice nekemu gostu v gostilni »Dolničar«.

Tajna obravnava bo tudi v petek proti sedmim obtožencem, ki so zaradi grešil grodo dejanje proti slabotni ženski osebi.

Za 117.000 din škode je povzročila podjetje »Cesnja« v Ljubljani tudi samostojna prodajalka na stojnici tega podjetja s svojimi nevestnim in nevarnim delom.

Pijača je spravila na jezik tovarniškemu delavcu J. iz Lesca pri Bledu sramotilne besede proti našim voditeljem, zato bo moral sestati v petek na zatožno klop in vso zadevo pojasniti sodnikom.

Delanja sovražne propagande, poškoda pobega preko meje, nepravilne uporabe uradno zaupanega denarja in goljufije je obtožen M. M. iz Ljubljane, ki čaka sodbo v preskajovalnem zavodu.

Za zaključek tedna pa bo moral K. K. iz Ljubljane pojasniti na sodišču, kakšno je bilo razloga, da je srečal kaznivo dejanje povzročitve splošne nevarnosti a svojo neprevideznostjo.

Za 5 milijonov škode je povzročil v terek proti Mariboru po glavni cesti a tovarnjakom voznik Stefan Petek. Vozil je brez voznikške dovoljenja in potrebnega izpita. Ko je pripeljal a sicer zmerno hitrostjo do benicnske črpalke na Trški cesti v Mariboru, se je umaknil nekemu tovarnjaku ki v desno in takoj nato spet hotel zaviti nazaj v prvotno smer vožnje. Tedaj pa je iz nepojasnjene razloga odvedala krmilna naprava tovarnjaka. Pri tem je nastalo vozilo neposlušno in tudi voznik ni mogel kaj storiti. Tovornjak je drvel v nezapravljeni smeri dalje in med vožnje podri dve benicnski črpalki. Pri nesgodni ni bilo sloveskih žtev. Prizadeto škoda na vozilu in črpalkah, ki sta bila popolnoma uničeni, pa so ocenili na okrog 5.000.000 dinarjev.

Pijan kolesar Pred dnevi se je peljal s kolesom po okrajni cesti iz smeri Vrhoplja proti Vipavi v terek kolesar Alojz Cuk. Nekaj metrov pred Vipavo sta mu pripeljala nasproti druga dva kolesarja po svoji desni strani ceste, medtem ko je vozil kolesar Cuk ves čas po levi strani ceste in brez luči. Zaradi nepazljivosti in seveda vinjenosti, ni bil v stanju, da bi se varno srečal. Ob tej priložnosti je padel tako nesrečno, da je dobil hude telesne poškodbe. Takoj po nesgodi so odpeljali ponesrečenca v bolnišnico.

DROBNI OGLASI SOFERJE C IN D KATEGORIJE Sprejemno. Zglasite se v upravi ECZ, Ljubljana, remiza. 483

CENTRALNA KURJAVA — Hiri svet v ulici Aleksandra Stamboliskiega 17, Beograd, prodaja kompletne instalacije za centralno ogrevanje s kotlom ogrevalne površine 25 do 30 m². Licitacija bo 20. februarja 1957 ob 14. uri in 25. februarja 1957 ob 14. uri. 16118

Dotpela je v 75. letu starosti naša dobra mamica, stara mama, sestra in svakinja

Ivanka Blatnik roj. Zdravje Pogreb bo v terek, 19. februarja ob 9. uri dopoldne na pokopališču v Dobropolju.

Ponikve, Dobropolje, Soteska, Dvor, Gradež, Rašica, Ljubljana, Buenos Aires, dne 17. februarja 1957.

Zalujoči: sinovi Jože, Karel, Stanko in Ludvik z družinami; hčerki Minka, por. Pucelj z družino in Nada; sestri Marija in Roz; brat ter ostalo sorodstvo.

DNEVNE NOVICE

Gube na obrazu preprečite in opravite z redno uporabo pomlajevalne maske »Eveline«. Dobite jo v drogerijah in »Na-Ma« v Ljubljani, Mariboru in Kranju.

Za čiščenje mastnih madežev dobiš v vseh trgovinah, kjer kupuješ mlo, tudi preparat FLEX. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati FLEX.

Cudovito izgleda. Tako mladosten in svež obraz imaš danes. Take opazke če si boš napravila masko TEINT BELL.

TOALETNO MILO

KONCERTI Pianist Nikolaj Orlov koncertira nocoj izven abonmaja. V prodaji je danes dopoldne in popoldne samo še omejeno število vstopnic. Začetek koncerta točno ob 20.15.

GLEDALISCA SLOV. NARODNO GLEDALISCE DRAMA

Ponedeljek, 18. februarja: Zaprti. Terek, 19. februarja ob 20: Molière: »Sola za moža«. »Izsiljena ženitev«. Abonma G.

Sreda, 20. februarja ob 18: Shakespear: »Henrik IV.« (II. del). Zaključena predstava za I. gimnazijo Kranj.

Četrtek, 21. februarja: Zaprti. Petek, 22. februarja ob 15:30: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«. »Pogled z mostu«. Abonma Petek I. popoldnanski.

Sobota, 23. februarja ob 20: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«. »Pogled z mostu«. Izven in za podeljke. Nedelja, 24. februarja ob 15: B. Kref: »Krajski komedijanti«. Izven in za podeljke; ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeljke.

OPERA Ponedeljek, 18. februarja: Zaprti. Terek, 19. februarja ob 19:30: Baletni večer: Händel: »Ljubezen in pravda«. Pia Mikar: »Plesalec v sponah«. Vilko Ukmar: »Lepa Vida«. Abonma red H. Gostovanje Veronike Mikarjeve v vlogi Lepe Vide.

Sreda, 20. februarja ob 19:30: Donizetti: »Ljubzenski napev«. Abonma E. Četrtek, 21. februarja ob 19:30: Baletni večer: Händel: »Ljubezen in pravda«. Pia Mikar: »Plesalec v sponah«. Vilko Ukmar: »Lepa Vida«. Abonma F.

Petek, 22. februarja: Zaprti. Sobota, 23. februarja ob 19:30: Verdi: »Othello«. Gostovanje Josipa Gostiča. Abonma U. Nedelja, 24. februarja ob 15: Smetana: »Prodaja neveste«. Gostovanje dirigenta Cirila Cvetka. Izven in za podeljke.

EKSPERIMENTALNO GLEDALISCE Ljubljana, Križanke, Viteška dvorana Sreda, 20. februarja ob 20: Platonov: »Poslednji dnevi Sokrata«.

Vstopnice so v prodaji pri gledališki blagajni v Križankah (tel. 21-472) dnevno od 10-12 in od 18-20.

Opozarjamo občinstvo, da je iz tehničnih razlogov do nadaljnjega to zadržna predstava za javnost.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANA Gledališka pasaja Ponedeljek, 18. februarja ob 20: Barillet-Grédy: »Pera«. — Abonma LMS IV. Vstopnice tudi v prodaji. Terek, 19. februarja: Zaprti. Sreda, 20. februarja ob 20: M. Gorki: »Malomeščanik. Abonma LMS I.

Četrtek, 21. februarja ob 20:30: Camus: »Pravični ljudje«. Abonma GSS. Vstopnice so tudi v prodaji. Petek, 22. februarja ob 20: I. Cankar: F. Smerdu: »Martin Kačur«. Zaključena predstava. Sobota, 23. februarja ob 20: I. Cankar: F. Smerdu: »Martin Kačur«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE Ljubljana, Mestni dom Sreda, 20. februarja ob 20: Stuart: »Cudovite pustolovščine«. Veseloligra. Red D. Vstopnice so tudi v prodaji. Sobota, 23. februarja: Ogrinc: »Kje je meja?«. Veseloligra — A. T. Linhart: »Zupanova Micka«. komedija. Izven.

Nedelja, 24. febr. ob 18: O. Stuart: »Cudovite pustolovščine«. Veseloligra. Izven. Popoldnanska predstava. ob 20: Ogrinc: »Kje je meja?«. Veseloligra — A. T. Linhart: »Zupanova Micka«. komedija. Izven, večerna predstava. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

OBRTNIŠKO GLEDALISCE Sreda, 20. februarja ob 20: Patrik: »Vroča kri«. Predprodaja vstopnic dve uri pred pričetkom predstave in v nedeljo od 18-12. Rezervirajte na tel. 22-633.

VESTI IZ TRBOVELJ »DELAŠKI DOM«: Amer. film: »Bell jorgovan«. V glavni vlogi Jeanette Mac Donald in Eddie Nelson. »SVOBODA« — Trbovlje II.: Ameriški barvni film: »Bosonoga grofica«. V glavni vlogi Ava Gardner, Humphrey Bogart, Edmond O'Brien in Rosano Brazzi.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALISCE Terek, 19. februarja ob 20: Aristophanes: »Lisistrata«. Izven. Petek, 22. februarja ob 20: Alojzij Remec: »Magda«. Premiera. Sobota, 23. februarja ob 20: Alojzij Remec: »Magda«. Izven. Nedelja, 24. februarja ob 18: Alojzij Remec: »Magda«. Izven in za podeljke.

KINO »STORŽIČ«: Mehlički film: »Mladi Juarez«. Predstave ob 18, 18 in 20.

Z BLEDA Ameriški film: »Upor na ladji Bounti«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Clark Gable, Charles Laughton in Franchot Tone.

Z JESENIC IN OKOLICE Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Mirko Vršnar, Prešernova cesta.

KINO »RADIO«: Avstrijski film: »Dokler si pri meni«. Predstavi ob 18 in 20. »PLAVZ«: Zaprti.

KOROSKA BELA: Ameriški barvni film: »Avanture Don Juana«. Predstava ob 19. V glavni vlogi Errol Flynn, Viveca Lindfors in Robert Douglas.

IZ NOVEGA MESTA »KRKA«: Ameriški barvni film: »Pekel pod ničlo«. V glavni vlogi Alan Ladd in Joan Tetzel.

MARIBORSKE VESTI DEZURNNA LEKARNA Ponedeljek, dne 18. febr.: lekarna »Mejše«, Mejska cesta 2. Terek, dne 19. februarja: lekarna »Pleninka«, Glavni trg 20.

KINO PARTIZAN: Ital. barvni film: »Atlas«. UDARNIK: Ameriški film: »Ne kot tujec«.

SLOV. NARODNO GLEDALISCE Ponedeljek, 18. februarja: Zaprti. Terek, 19. februarja ob 19:30: Fucini: »La Bohème«. Red B. Nekaj sedežev in stojšče v prodaji.

CELJSKE VESTI CELJSKO GLEDALISCE Terek, 19. februarja ob 19:30: Nash: »Vremenske. Gostovanje v Velenju. Sobota, 23. februarja ob 20: Shakespear: »Ukročena trgoglavka«. Gostovanje Drame Slov. narodnega gledališča iz Maribora.

Nedelja, 24. februarja ob 15:30: Patrick: »Vroča kri«. — Gostovanje Drame SNG iz Maribora; ob 20: Bratko Kref: »Kreature«. Gostovanje Drame SNG iz Maribora.

KINO »METROPOL«: Ameriški barvni film: »Brojavka uspavanka«. Predstava ob 18 in 20.

»UNION«: Jugosl. film: »Veliki in mali«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ ROGAŠKE SLATINE KINO Italijanski film: »Slovo na postaji«. Predstava ob 19. V glavni vlogi Jennifer Jones in Montgomery Clift.

IZ PTUJA OKRAJNO GLEDALISCE PTUJ Terek, 19. februarja ob 20: B. Nušič: »Narodni poslanec«. Red A in izv. Četrtek, 21. februarja ob 18: B. Nušič: »Narodni poslanec«. Red LMS II.

Izšel je »NARODNI ODBOR« časopis za vprašanja in gradnje organov lokalne samouprave Številka 2/1957

V tej številki so objavljeni zelo aktualni članki in prispevki: »Autonomsne enote v državni ureditvi Jugoslavije« dr. Jovana Djordjevića; »Ob reviziji področja nekaterih občin in okrajev« vojna Bajovića; »Organizacijsko-kadrovski problemi organov administrativnega kanzovanja« Janka Strida; »Upravni postopek po zakonu o splošnem upravnem postopku« Bogdana Majstorovića; »Ob izdelavi perspektivnih programov kmetijskih združenj« ing. Ceda Veseličovića; »Pogled na družbeno upravljanje v zdravstvenih ustanovah« Radmila Ilića; »Analiza dela organov občine Smederevo« Jovana Marića in Vuksa V. Kovića; »Kritične izjave, nastalih zaradi izrednih plovil in talnih vode« Milorada Kukoljca; »Nekaj o pravicah lastnikov do stanovanja v svoji zgradbi« Rad. Srmečka in M. Kasapića; »Trajanje sej občinskega ljudskega odbora Kraljevo v letu 1956« Radisava Čeliča; »Prave za sprejem družbenega plana mesta Beograda za leto 1957« Boška Popovića; »Katero komisije okrajnih ljudskih odborov lahko odločajo v upravnem postopku« vojna Hadzistevića; »O spremanju prečiščenih besedil normativnih aktov v ljudskih odborih« Radisava Čeliča; »Seminar za uslužbenice občin, ki delajo pri poslih v zvezi z delovnimi odnosi« Miodraga Popovića; »Kraljevo začenja s svojim biltenom« Miodraga Popovića.

Razen tega so objavljeni prispevki iz sodne prakse, vprašanja in odgovori ter bibliografija. 638

Obrotno podjetje lesnih izdelkov Čepovan prodaja po ugodnih cenah: kombinirani MIZARSKI STROJ tip BEDESCHI DOLBALNI STROJ, verižni KOMPRESOR za avtogume pritiska do 7 atm

Vsi stroji imajo vgrajene elektromotorje in so v dobrem stanju

Obrotno podjetje lesnih izdelkov Čepovan prodaja po ugodnih cenah: kombinirani MIZARSKI STROJ tip BEDESCHI DOLBALNI STROJ, verižni KOMPRESOR za avtogume pritiska do 7 atm

Vsi stroji imajo vgrajene elektromotorje in so v dobrem stanju

Obrotno podjetje lesnih izdelkov Čepovan prodaja po ugodnih cenah: kombinirani MIZARSKI STROJ tip BEDESCHI DOLBALNI STROJ, verižni KOMPRESOR za avtogume pritiska do 7 atm

Vsi stroji imajo vgrajene elektromotorje in so v dobrem stanju

Obrotno podjetje lesnih izdelkov Čepovan prodaja po ugodnih cenah: kombinirani MIZARSKI STROJ tip BEDESCHI DOLBALNI STROJ, verižni KOMPRESOR za avtogume pritiska do 7 atm

Vsi stroji imajo vgrajene elektromotorje in so v dobrem stanju

Obrotno podjetje lesnih izdelkov Čepovan prodaja po ugodnih cenah: kombinirani MIZARSKI STROJ tip BEDESCHI DOLBALNI STROJ, verižni KOMPRESOR za avtogume pritiska do 7 atm

Vsi stroji imajo vgrajene elektromotorje in so v dobrem stanju

RADIO LJUBLJANA

Sporo za ponedeljek, 18. febr. 1957. Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 15.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00 in 22.55

5.00-7.00 Dobro jutro dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Glasbena medigra — 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — prir. Rosanda Sajko: Carolni kompasi — 11.55 Vaak eno (pisana zmos slovenskih narodnih pesmi in napevov) — 12.00 Opoldanski koncertni spored — 12.30 Kmetijski nasveti — ing. Slavica Škovec; Rez vinske trte — 12.40 Skladbe slovenskih avtorjev igra mariborski instrumentalni ansambel — 13.15 Pisan spored zabavnih melodij — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Milenko Šober: Z Rogom po svetu — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature — Slobodan Novak: Obilni ribji lov — 16.00 V svetu opernih melodij — 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Društveni koncert — dr. Ana Krakar: Pomenek a tečajniki zdravstveno-prosvetnega seminarja — 18.10 Umetne in narodne poje slovenski oket — 18.30 — Radijska univerza — Stefan Michelič: Kako zaznavajo živali barve — 18.45 Fr. Liszt: Španska razodija — 19.00 Radijski dnevalnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Mladinska oddaja — 20.20 Simfonični koncert — 22.15 Domači ansambel v plesnem ritmu — 22.15-23.00 UKV program: Nočni komorni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba).

II. program 8.00 Poročila — 8.05 Jutranji orkestralni koncert — 9.00 Pesmi Ceneta Vipotnika — 9.30 Orkestralni odlomki iz oper — 10.00 Napoved časa in poročila 10.10-11.00 Za staro in mlado — 12.30 Zabavni zvoki — 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved — 13.10 V glasbi po svetu — 14.30 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.30 Mali solistični koncert — 15.00-15.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved — 22.15-23.00 Nočni komorni koncert (Fortner)

ZDRAVSTVENI DOM JESENICE razpisuje mesto administratorke za Zobno ambulanto Jesenice Nastop službe s 1. marcem 1957.

Interesentke, ki imajo nižjo srednjo šolo, naj pošljejo pismene ponudbe z življenjepisom upravi Zdravstvenega doma Jesenice.

SGP PRIMORJE AJDOVŠČINA razpisuje JAVNO PISMENO LICITACIJO

elektro in vodovodnoinstalačijskih del: •Štiristanovanjska hiša v Hlirski Bistrici, razpisana vsota — elektrika 708.000 — vodovod 829.000 din •stanovanjska hiša MLO v Ajdovščini, razpisana vsota — vodovod 1.512.000 din •petstanovanjska hiša v Anhovem, razpisana vsota — elektrika 650.000 — vodovod 680.000 din •DOZ upravno poslopje v Gorici, razpisana vsota — elektrika 950.000 — vodovod 780.000 din

Licitacija bo dne 1. marca 1957 ob 12. uri na direkciji SGP Primorje v Ajdovščini. Ponudbe oddajte do navedenega dne v Ajdovščini. Popis in razpisne pogoje lahko dvignete vsak dan osebno ali po pošti na direkciji. 447

»TESLA-57-B«

KUPCEM RADIJSKIH SPREJEMNIKOV!

Prej 40.000, sedaj 36.000

Z ukinutvijo davka na promet in nadaljnjim znižanjem proizvodnih stroškov nam je omogočeno, da PONOVO ZNIZAMO CENE naših izdelkov

Cena šestcevnega superja »TESLA-57-B« je znižana od 40.000 dinarjev na 36.000 dinarjev

ZA VSAK APARAT NAŠE PROIZVODNJE DAJEMO ENOLETNO GARANCIJO

RADIOINDUSTRIJA »NIKOLA TESLA« — BEOGRAD Bulevar Revolucije 403, telefon 43-350

636

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Francoski film »Očka, mamica, služkinja in jaz«

Tednik: Filmske novosti. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Robert Lamoureux. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA« Ameriški film »Trobente opoldne«

Tednik »Otok galčev«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Ray Milland in Helena Carter.

KINO »UNION«: Amer. barvni film: »Poletno potopejanje«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vlogi K. Hepburn in R. Brazzi.

KINO »VIC«: Premiera amer. barvnega filma: »Bitka v soteski«. Tednik: Filmske novosti. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Jeff Chandler.

Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje. KINO »SOCA«: Amer. film: »Zelim te«. Predstave ob 15, 18 in 20.

KINO »TRIGLAV« Ameriški film »Skrivnost zapuščenega vrta«

Tednik. V glavni vlogi: Herbert Marshall in Margaret O'Brien. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Samo danes in jutri!

KINO »SISKA« Ameriški barvni film »V koloradskih kanjonih«

V glavni vlogi: Richard Basehart in Phyllis Kirk. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

JAVNA LICITACIJA

Uprava carin FLRJ bo nabavila približno 1000 parov letnih službenih oblek za carinske uslužbence

Nakup bo izveden z javno licitacijo prek pismenih ponudb, ki jih je treba predati v zapečatenih kuvertah naravnost, ali po pošti komisiji, ki vodi javno licitacijo. Proračunska vrednost nakupa je 8.000.000 dinarjev

Javna licitacija bo 14. marca 1957 ob 10. uri v zgradbi UPRAVE CARIN FLRJ, Beograd, Terazije 27/VI, soba št. 7. Pogoji javne licitacije so na ogled vsak dan do začetka javne licitacije.

Udeleženci te licitacije so lahko vse gospodarske organizacije v okviru svoje dejavnosti. Udeleženci morajo pri Narodni banki FLRJ položiti v gotovini ali garantnem pismu na račun kavicje 2% od proračunske vrednosti nakupa.

Iz Uprave carin FLRJ Stev. 2191 z dne 14. februarja 1957

638

»TESLA-57-B«

KUPCEM RADIJSKIH SPREJEMNIKOV!

Prej 40.000, sedaj 36.000

Z ukinutvijo davka na promet in nadaljnjim znižanjem proizvodnih stroškov nam je omogočeno, da PONOVO ZNIZAMO CENE naših izdelkov

Cena šestcevnega superja »TESLA-57-B« je znižana od 40.000 dinarjev na 36.000 dinarjev

ZA VSAK APARAT NAŠE PROIZVODNJE DAJEMO ENOLETNO GARANCIJO

RADIOINDUSTRIJA »NIKOLA TESLA« — BEOGRAD Bulevar Revolucije 403, telefon 43-350

636

»TESLA-57-B«

KUPCEM RADIJSKIH SPREJEMNIKOV!

Prej 40.000, sedaj 36.000

Z ukinutvijo davka na promet in nadaljnjim znižanjem proizvodnih stroškov nam je omogočeno, da PONOVO ZNIZAMO CENE naših izdelkov

Cena šestcevnega superja »TESLA-57-B« je znižana od 40.000 dinarjev na 36.000 dinarjev

ZA VSAK APARAT NAŠE PROIZVODNJE DAJEMO ENOLETNO GARANCIJO

Kanadske bobre štiti zakon

- VCASIH SO JIH LOVCI NA KOZUHE MNOŽICNO
- UNIČEVALI — NJHOVI JEZOVI PRINAŠAJO
- TUDI GOSPODARSKO KORIST

Nč ni bolj zanimivo kakor opazovati bobre pri delu. Te male živali spravljajo velike kose lesa v najugodnejši položaj, da nastane pravcati jez. Ko je ta zgrajen in se zaradi njega dvigne vodna gladina, se bober loti izpopolnjevanja svoje hiše, ki ima koparto obliko. Temeljni in vhod

v hišo so pod vodo, medtem ko moli streha iznad nje. Tako je bobrovo gnezdo dobro zaščiteno pred morebitnim napadom, v strelu pa pusti ta spretni glodalec nekaj lukenj, ki omogočajo dobro zračenje njegovega brioga.

Narava je oskrbela bobra z zobmi, ki so ostri kot britva, saj z njimi podira tudi velika drevesa, ki jih zatem potegne na točno določeno mesto, da si zagotovi gradbeni les za jez. Ko bobri zberejo dovolj lesa, se začne dolgotrajna polaganja delov drevesnih debel v določeno zapleteno obliko ter izpolnjevanj špranj in lukenj, ki bi skozenj mogla ufrjati voda. Te špranje bobri mašijo z vejicami in blatom, vse dokler ne dobio zidu, ki voda ne more skozenj. Bobri tlačijo blato z nogami in repom. Njihovi široki repki pa so uporabni tudi v druge namene. V primeru nevarnosti uda-

ri bober z repom po vodi, kar je znamenje za alarm, glas tega udara pa je slišati daleč naokoli. Bobrova družina je vsi zimo zaprta v hiši, kjer ni niti izhoda niti vhoda skozi ledeno ploščo na reki ali jezeru. V zimskem času se zato hranijo z lubjem topolovih vej in debel, ki si jih pri-

pravijo že poleti. Zapičijo jih v pesek ali blato, da jih voda ne odnese. Poleti pa se bobri preživljajo tudi z jagodami, vejicami in poganjki.

Bober pogosto zgradi jez tudi sto metrov daleč od svojega brioga, vendar vselej točno doseže zaželeno višino vodne gladine. Z gradnjo takšnih jezov zastaja voda v globokih jezerih, ki varujejo ribe in hkrati ustvarjajo tudi naravno zaščito pred gozdnimi požari. Temu je treba dodati še to, da se na ta način izboljšuje tudi zemlja in preprečuje odplavljanje. Zaradi znatnih koristi so v Kanadi bobre pred nekaj leti zaščitili s posebnim zakonom, ki prepoveduje lov na to žival v določenih letnih časih. Sicer je bobrovo krzno še danes precej vredno, zlasti dragoceno pa je bilo v minulem stoletju, zato so se takrat številni lovci neusmiljeno gnali za bobri.

V Hollywoodu snemajo film o najnovejšem plesnem popadku »Rock and Roll« v pižamah. Pravijo, da bo v tem filmu vrvež, ob katerem se bodo gledalci nasmejali do solz. V glavni vlogi nastopa tekstilna tovarna, ki jo predstavlja predsednik personalnega urada. Višek doseže zgodba s stavko v pižamah.

STARI DEVINSKI vremenarji

V bližini Trsta stoji grad Devin. V njem so stoletja dolgo vladali knezi istega imena. V zvezi s tem starim gradom se je zasnovalo med ljudstvo mnogo pravilic in bajk. Številne med njimi so nastale zato, ker so imeli devinski knezi na dvoru različne ne navadne naprave. Posebno zanimivo je, da so na vrhu grajskega stolpa opazovali vremenske razmere že pred nekaj sto leti, ko ni še nihče ničesar vedel o elektriki v znanstvenem pomenu in o njej kot osnovi za napovedovanje vremena in neurij.

Na vrhu grajskega stolpa so imeli visoko, na vrhu zašiljeno železno palico, ki je bila vsajena

v lesen podstavek. Ščasoma so pred nevihto opazili, da iz nje skačejo električne iskre, če se približa palici kak drug kovinski predmet. Spoznali so tudi to, da zanesljivo sledi grmenje, nevihta in poleti tudi toča, kadar ta železna palica na vrhu stolpa prašketa in meče iskre. Seveda tedaj še niso vedeli za elektriko in za to, da je palica pravzaprav majhen elektroskop, ki se nabije z atmosfersko elektriko, vendar so že ta pojav razlagali in ga praktično uporabljali. Vojak, ki je stal na straži vrh stolpa, se je moral med razgledovanjem po okolici večkrat približati s kopjem ali mečem železni palici. Če so zaprsketale električne iskre, je bilo to znamenje, da se napoveduje nevihta. Tedaj je vojak začel zvoniti z velikim zvonom, ki je bil prav tako na vrhu stolpa, in je opozoril ljudstvo na bližajočo se neurje.

Enajsti let čez tankovske mine

V bližini francoskega mesta Lille so pred kratkim našli na zelo prometni avtomobilski cesti dve neeksplozirani protitankovski mini in eno topovsko granato kalibra 155 mm. V zadnjih enajstih letih se je zapeljalo čez to nevarno orožje, ki je ležalo neposredno pod asfaltno plastjo, milijone najrazličnejših vozil. Prav presentivno je, da mine še niso eksplodirale.

Odkrili so to nevarno najdbo po golem naključju, ko so odstranjevali ostanke porušenega mostu.

Kdo je divjak?

»Divjaki smo mi« je bil naslov predavanja, ki ga je imela pred kratkim na dunajski univerzi Emmy Bernatzik, vdova po znanem naravoslovcu, ki je raziskoval številna področja, naseljena s preprostimi ljudstvi. Njeno predavanje je zaključeval po-

»Koliko dni je minilo?« je najprej vprašal britanski kolonialni vojak, ki ga je po enajstih dneh rešila posebna odprava. Devetnajstletni Thomas Lee je edini preživel letalsko nesrečo nad malajskimi pragozdovi

ziv, da je treba za ta preprosta ljudstva skrbeti in jih ohraniti ne samo iz etičnih, marveč tudi iz gospodarskih razlogov.

Predavateljica je opozorila na katastrofalno nazadovanje številnosti preprostih plemen, ko so se prvič srečala z zahodnoevropsko civilizacijo. V Tasmaniji na primer je prvotno prebivalstvo izumrlo že v nekaj desetletjih. V Severni Ameriki je bilo pred prihodom Evropejcev okoli 4 milijone Indijancev, zdaj pa jih je samo še 30.000. Na Haitiju so Melanezijci, prvotni prebivalci tega otočja, popolnoma izumrli v štirih desetletjih. Preprosta ljudstva s tisočletno kulturo pa so se sorazmerno lahko prilagodila evropski civilizaciji.

Na svojih poteh čez oceane so Evropejci raznašali najrazličnejše bolezni, proti katerim preprosta ljudstva niso bila odporna in so jim množično podlegla. Tako so na primer izumrli Melanezijci zaradi davice, oslovskega kašlja, spolnih bolezni in tuberkuloze. Alkoholizem se je pri primitivnih plemenih uveljavil šele polagoma, največ škoda pa so utrpeli domačini ob spremembi stanovanj, na primer takrat, ko so se jeli v tropskih krajih naseljevati v kolibah s strehami iz valovite pločevine. Predavateljica je dejala, da bi bilo treba poskrbeti predvsem za to, da bi preprosta ljudstva izboljšala obdelavo zemlje in se ne bi več zgrinjala v mesta, kjer prežijo nanje bolezni, proti katerim ne premorejo njihovi organizmi prav nobene odpornosti.

Drobne ZANIMIVOSTI

ORLON V GLAVI

Pri zlomu lobanjske kosti se pogosto poškodujejo posamezni deli, ki jih morajo nadomestiti s koščkom kosti s pacientovega stegna ali pa s primerno kovino. Pri tem pogosto nastanejo komplikacije, ker nadomestni deli propuščajo možgansko tekočino. Ameriškiemu zdravniku dr. Juertasu pa so nedavno uspeli prvi poskusi: poškodovane dele lobanjskih kosti je nadomestil z orlonom. Ta plastična snov je zelo gosta. Po poskusch na opicah je operiral dva človeka in dosegel lep uspeh. V prihodnjih mesecih bodo sprejeli orlon še na dvajset pacientov, rezultati pa bodo odločili, ali bodo v takih primerih na splošno začeli uporabljati orlon.

ISLANDSKA BOLEZEN SE VEDNO SKRIVNOST

Na Islandiji se je pred časom pojavila otroški hromosti podobna bolezen, katere povzročiteljev dospel še niso odkrili. Zadnje čase je bilo nekaj primerov te bolezni v severnoevropskih deželah, pa tudi v ZDA in na Aljaski. Značilno je, da bolezen napada večinoma mlade žene za njimi pa zbolijo tudi še nekateri drugi družinski člani. Za sedaj vedo samo to, da ne prenaša te bolezni nobeden izmed znanih povzročiteljev otroške paralize.

PLEMENSKI BOJI V UGANDI

Crnsko plemo Karamojong iz Ugande je s kopji napadlo nekaj sosednjih vasi. Roparji so odpegljali s seboj živino. Do napada je prišlo brez običajne »vojne napovedi«.

V SPODNJIH HLACAH V AMERIKO

Na nemški osterovski ladji so odkrili slepega potnika Kohlhammerja iz Stuttgarta, ki se je že enkrat vuhotopil v ZDA in so ga prisilno vrnili. Po starem običaju so mu mornarji na ladji tudi to pot sleki hlac in ga zaprli v kabino, da ne bi mogel pobegniti. V nekem pristanišču pa je izbruhnil požar. Slepi potnik se je v zmedri znašel in je pobegnil. Pristaniščnim delavcem je nato zel ljubezensko pustolovičino, zato so mu podarili hlac.

VARUJE SE POMARANČNE LUPINE!

Neki dunajski list je opozoril gospodinjice, naj se varujejo pomarančnih lupin, češ da so povzročila že več bolezni. Številne dežele, ki izvažajo to južno sadje, pripravljajo lupine s kemikalijami, da bi se pomaranče ohranile sveže čim dlje časa. Te kemikalije pa lahko povzročijo nekaj kožnih bolezni.

SREČA V NESREČI

Neka berlinska mamica je šla s polbratrom na starim sinkom na ravno streho. Ko za trenutek ni pazila nanj, se je prerulil skozi ograjo in padel s petega nadstropja na dvorišče. Prestrašena mati je stekla na vrt in tam našla svojega otroka pri igri. Poklicala je zdravnika, ki pa ni ugotovil prav nobene poškodbe.

KAJ VSE KRADEJO

Prebivalci neke italijanske vasi so bili pred kratkim presenečeni, ko so zjutraj ugotovili, da jim je nekdo ponoči ukradel leseni mostič čez vsaki potok. Policija je ugotovila krivice: sosednja vas je iznenada na vso moč kurila z mokrim lesom in se je kadilo iz vseh dimnikov.

Močno je razpokala zemlja v jugozahodnih deželah ZDA, ki jih je v minulih mesecih zelo prizadela suša.

VELIKA SONČNA PIEČ

Pred kratkim so napovedali Američani, da bodo začeli graditi orjaško sončno peč, ki bo lahko tako koncentrirala sončne žarke, da bodo dobili temperature, kakršne sicer nastajajo le pri eksplozijah atomskih bomb. Kakor je rečeno v sporočilu, bodo veliko sončno peč zgradili v poskusnem središču države Massachusetts, dograjena pa bi morala biti do konca letošnjega leta.

Sončna peč bo zbirala sončne žarke z velikim ravnim zrcalom, ki bo dolgo 12, široko pa 11 metrov. To zrcalo bo žarke reflektiralo k posebnemu aparatu, ki bo

oddaljen približno 30 metrov, sestavljen pa bo iz 180 zbiralnih zrcal, katerih vsako bo imelo po 85 cm premera. V aparatu sarnem pa bodo sončni žarki usmerjeni v majhno poskusno celico, ki bo široka le okoli 10 cm.

Sončna peč ne bo namenjena mirnodobnim proučevanjem, marveč bodo z njo preizkušali različne snovi za zaščito vojakov pred visokimi temperaturami, ki nastajajo pri eksplozijah jedrskega in podobnega orožja. Navadnji toplotni viri ne morejo zagotoviti dovolj visoke temperature za take poskuse, najsoodobnejša sončna peč pa bo baže ustrezala svojemu namenu.

NI GREH

Neka znana francoska dama — gospa v zrelih letih — je ob neki priložnosti sramežljivo vprašala kardinala Richelieuja, ali je storila greh, ko je stopila pred zrcalo in občudovala svojo dognano lepoto.

Posmehljivi in ujedljiv Richelieu ji je odgovoril: »Ne, to vsekakor ni greh, to je le zabloda!«

CINIK

Bernarda Shawa so povabili na večerjo. Za mizo na njegovi desni je sedela ženska, ki je imela globoko izrezano obleko. Ko ga je naslednjega dne prijatelj vprašal, kako je bila ženska oblečena, je Shaw odgovoril:

»Tega pa res ne bi mogel povedati, ker se pač nisem spomnil, da bi pogledal tudi pod mizo!«

NE GORI V OGNJU

Med prvo svetovno vojno je znameniti Clemenceau opazil v svojem ministru mladega v zdravem častnika, pa je brž vprašal, kdo je ta človek in kaj dela. Adjutant je odgovoril, da je to neki tovarnar porcelana. Clemenceau je nato dejal: »Zelo dobro! Saj porcelan ne gori v ognju!« Ze naslednjega dne je bil mladi častnik na poti v strelsko jarko.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ MILAN MAVER

286 Markove vžigalice so razsvetljevale kamnite stopnice s pošastno lučjo, ko so drug za drugim lezli v stolp: najprej Marko, za njim Janez, ki je imel okrog pasu ovito dolgo slovensko zastavo s peterokrako zvezdo, zadnji pa Tine z vedrom minija v eni in s pleskarskim čopičem, privezanim na dolgo palico, v drugi roki. Prišil so na vrh, do zvonov. Marko je uplnil vžigalice. Skozi line so sijale zvezde.

287 Stopili so na ploščad. Tine je zapletel vrv v svojo dolgo palico s čopičem, da se je podrgnila ob zvon, ki je komaj silno zabnel. »Pass!« je siknil Janez. Marko je pogledal navzdol: ceste so bile prazne, ob plotu pa je slonela samotna postava: Ivo na straži. »Če napišemo parole tu, jih nihče ne bo videl. Treba bi jih bilo napisati na stolpni zid. Ampak kako?« je tiho zamrmral Marko.

288 Tine se je spomnil vrvi, v katero se je bil pravkar zapletel. Stopil je na ozko leseno lestev in začel odmotavati mogočen voz, s katerim je bila vrv pritrjena na zvon. »Odreži!« je šepnil Janez. »Nimam noža s seboj!« je odvrnil Tine. »Jaz tudi ne.« je dejal Marko. Končno je Tine razvezal voz. Pritrdil si je vrv okrog pasu, vzela barvo in črno, potem pa sta ga spuštala ob stolpnem zidu.